

Ett Sverige i sammanhållning och utveckling

Partistyrelsens utlåtande över motionerna om

Kunskapen växer när den delas av fler (819-843)

En ledande IT-nation (844-847)

Ta tillvara utvecklingskraften i alla regioner (848-905)

Från jord till bord (906-922)

Socialdemokratiska partistyrelsen överlämnar härmed till partiets 34e ordinarie kongress, den 5-11 november 2001 i Västerås, i stadgeenlig ordning inlämnade motioner samt partistyrelsens utlåtanden och övriga förslag.

Denna bok är utgiven av Socialdemokraterna

Tryck: EO print, Stockholm, 2001

Layout & produktion: AiP Sidverkstad, 2001

Omslag: Hjärtsjö Reklambyrå

ISBN: 91 532 0518 9

Kunskapen växer när den delas av fler

Partistyrelsens utlåtande över motionen 141:1 (vuxnas bildning och utbildning)

I motion 141:1 (Arvika arbetarekommun) föreslås att partiets strävan ska vara att vuxnas möjlighet till bildning och utbildning ska kunna ske på olika sätt och att pedagogiken eller studieformen inte ska vara avgörande för de ekonomiska förutsättningarna.

Inom ramen för Kunskapslyftet har vikten av en mångfald av utbildningsanordnare betonats. Anledningen är att en differentiering av utbildningsutbudet kan öka möjligheterna för den enskilde att välja med utgångspunkt i sitt eget behov av lärande. Partistyrelsen anser att det är viktigt, även i den fortsatta utvecklingen av vuxenutbildningen, att lärandet ska kunna ske på olika sätt med en mångfald i såväl anordnade som pedagogik.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- 1 att bifalla motion 141:1.

Partistyrelsens utlåtande över motionen 142:1-2 (vision om kunskap)

Motion 142:1-2 (Hallsbergs arbetarekommun) föreslår att avsnittet om kunskapsområdet i framtiden utformas utifrån visionen om vad kunskap är och att även äldre måste ha rätt att uppleva glädjen och växandet genom kunskapen.

Dagens utmaningar i form av globalisering och ett ökat kunskapsinnehåll i arbetslivet ställer stora krav på förändring. Den socialdemokratiska strategin för att möta dessa utmaningar är att bygga ett lärande samhälle, för alla. Enbart genom att ge förutsättningar för ett livslångt lärande kan människor få de kunskaper och den trygghet som krävs för att kunna möta stora omställningar i samhället. Därför är utbildningen en grundläggande jämlikhetsfråga i vårt samhälle.

Det livslånga lärandet är ett kännemärke för svensk utbildningspolitik. Begreppet lanserades på 1960-talet och har kommit till många konkreta uttryck. Kunskapslyftet är en oerhört väsentlig satsning på utbildning som riktas till personer i stort behov av utbildning efter den grundläggande ungdomsutbildningen. Det livslånga lärandet omfattar även högskolan som utbildar såväl unga som äldre. I den svenska högskolan är en större del av studenterna äldre än i andra länder.

I det moderna kunskapsområdet sker lärandet i en mängd situationer på en mängd sätt. Barnen lär sig i skolan, på fritiden, i hemmet och med kamraterna. Skolan har inte något monopol på utbildning. Undervisningen i skolan ger dock ett strukturerat lärande utifrån en

gemensam läroplan och värdegrund. Skolan är därför den viktigaste inlärningsmiljön för barnen.

Partistyrelsen föreslår partikongressen besluta:

- 1 att anse motion 142:1-2 besvarad med hänvisning till partistyrelsens utlåtande.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna 819:1-3 och 820:1-4 (livslångt lärande)

I motion 819:1-3 (Östersunds arbetarekommun) föreslås att skolan ges en central roll i det livslånga lärandet, att den ska lägga grunden för att klara ett IT-lyft för vuxna och att fler vuxna ska stimuleras att omskola och fortbilda sig, gärna med en speciell satsning inom teknik och naturvetenskap. Motion 820:1-4 (Östersunds arbetarekommun) föreslår att skolan ska utvecklas så att den lägger en stabil grund för livslångt lärande, att skolan stärks i arbetet med att ge samtliga elever kompetens om IT-teknikens värde som verktyg för lärande, att verkliga möjligheter tillskapas för vuxnas lärande framförallt inom teknik och naturvetenskap genom ett brett och varierat utbud av kurser samt att möjligheter ges att få kompetens erkänd, bedömd och värderad.

Grundskolan och gymnasieskolan ska tillsammans lägga en stabil grund för såväl personlig utveckling och ett aktivt deltagande i ett demokratiskt samhällsliv som för ett utvecklande arbetsliv och ett livslångt lärande. Alltför många ungdomar når dock inte målen. Regeringen har vidtagit ett antal åtgärder för att förbättra resultaten i skolan. Den så kallade skolsatsningen innebär ett särskilt statsbidrag till kommunerna för personalförstärkningar i skolan och fritids. Därutöver pågår en rad skolutvecklingsprojekt och kompetensutveckling av lärare. Ett omfattande projekt är ITiS, IT i skolan, som bland annat omfattar kompetensutveckling till drygt 60 000 lärare för att de ska kunna använda IT som ett verktyg i undervisningen. Allt detta sker i syfte att förbättra den grund som eleverna får med sig från ungdomsskolan. ITiS har vidgats till att omfatta även lärare i vuxenutbildningen och folkhögskolans lärare.

Partistyrelsen vill i framtiden se en öppnare gymnasieskola där samarbete med arbetslivet och andra organisationer blir ett naturligt inslag och betydligt mer omfattande än i dag. Omvärlden och framför allt arbetslivet ska ses som en resurs som kan bidra till att utveckla och förbättra undervisningen, inte minst genom att bidra med en verklighetsanknytning som ökar motivationen och lusten att lära.

Möjligheten för människor att under hela sin livstid kunna utveckla sina kunskaper och färdigheter är avgörande för ett rättvist samhälle. Med en ständig utveckling i arbetslivet och av ny teknik kommer var och en att behöva lära om, lära mer och lära helt nytt. Ingen kan någonsin

beteckna sig som fullärd. Lärandet måste i allt högre grad bli en ständig följeslagare.

I regeringens proposition om vuxnas lärande tas erfarenheterna från Kunskapslyftet tillvara. Fortsatt statligt stöd kommer att ges till vuxenutbildningen. Ett fördelaktigt studiestöd kommer att kunna ges till kortutbildade som är arbetslösa, riskerar arbetslöshet eller har något funktionshinder. Medlen till uppsökande verksamhet i facklig regi förstärks för att vi ska få med de som bäst behöver utbildning, men som inte skulle komma av eget initiativ. Individens behov och förutsättningar ska sättas i centrum och ska styra såväl arbetssätt som innehåll i utbildningen. Det ska vara möjligt att välja tid och plats för sitt lärande och det måste finnas ett rikt och varierat utbud av utbildningar. Mångfalden av utbildningsanordnare kan öka möjligheterna för den enskilde att välja utifrån sitt eget behov av lärande och ska därför utvecklas vidare.

Det är viktigt att kommunerna tar sitt ansvar för att etablera en infrastruktur för livslångt lärande i form av bland annat vägledning, validering, tillgänglighet till utbildning samt uppsökande verksamhet. Nätverksbyggande, samarbete och samverkan är viktigt för att främja lärandet. Kommunerna tillförs medel för detta under 2002. Många olika aktörer har en viktig roll att spela när det gäller att förverkliga det livslånga lärandet. Partistyrelsen utgår från att alla krafter samverkar för den enskildes bästa när det gäller såväl uppsökande och motiverande insatser som genomförande av utbildning.

Människor har olika kunskaper och kompetenser som de tillägnat sig både i formella utbildningssituationer och genom ett informellt lärande i yrkeslivet och vardagslivet. Den faktiska kunskapen och kompetensen ska självklart lyftas fram och tas tillvara i varje utbildningssituation. Validering är ett instrument för att göra detta. Många kommuner arbetar redan med validering och fler planerar att påbörja ett sådant arbete. Regeringen har uppdragit åt en särskild utredare att se över frågan om validering av vuxnas kunskap och kompetens. I uppdraget ingår att utarbeta modeller för validering och ett antal pilotprojekt pågår inom ramen för utredningen. Särskilda medel har anvisats för att bidra till en kvalitativ och kvantitativ utveckling av validering av utländsk yrkeskompetens i kommunerna. Partistyrelsen anser att det är angeläget att kommunerna utvecklar sin kompetens på området så att alla får möjlighet att påbörja sina fortsatta studier på rätt nivå.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- 1 att bifalla motionerna 819:1 och 820:1-2, 4,
- 2 att anse motionerna 819:2-3 och 820:3 besvarade med hänvisning till utlåtandet.

Partistyrelsen utlåtande över motionerna 821:1-3, 822:3, 823 och 127:2 (kompetensutveckling)

I motion 821 (Arboga arbetarekommun) föreslås att regeringens förslag till IKS, Individuellt Kompetenssparande, utformas på ett sådant sätt att den enskildes, arbetsgivarens och statens insatser står i proportion till varje parts betalningsförmåga. Vidare föreslås att IKS utformas på ett sådant sätt att det inte blir möjligt för arbetsgivarna att använda sig av sparandet för att täcka kostnader för sådan personalutbildning och kompetensutveckling som bör betalas av arbetsgivaren. Det föreslås även att kongressen ska verka för att de fackliga organisationerna får insyn i och inflytande över utredningens arbete i syfte att skapa förslag som är anpassade till löntagarnas förutsättningar. I motion 822:3 (Täby arbetarekommun) föreslås att den arbetsrättsliga lagstiftningen ses över med syfte att ge ytterligare garanti för individen att kunna delta i livslångt lärande där perioden med förvärsarbete växlar med perioder av förnyade studier. I motion 823 (Östersunds arbetarekommun) yrkas att arbetsrätten ses över så att den anställde får chansen att bli kompetent. I motion 127:2 (Borås arbetarekommun) föreslås att studieledighetslagen förändras för att bättre anpassas till dagens behov.

En utredning (SOU 2000:119) har på uppdrag av den socialdemokratiska regeringen lämnat förslag till ett system för individuellt kompetenssparande (IKS). En viktig utgångspunkt i det föreslagna systemet är att kompetenssparandet ska vara frivilligt och att det är den enskilde som själv fattar beslut om hur besparingarna ska användas. Både den enskilde och arbetsgivaren ska enligt förslaget ges möjlighet att göra inbetalningar på kompetenskontot. Samtidigt poängteras att ett system med individuellt kompetenssparande inte får överta eller ersätta andra insatser för vuxnas kompetensutveckling. Arbetsgivaren ska även fortsättningsvis vara ansvarig för den utbildning och kompetensutveckling som är kopplad till anställningen, alltså den verksamhetsrelaterade kompetensutvecklingen. Det individuella kompetenssparandet ska därför ses som ett komplement som ska kunna täcka kostnader för sådana insatser som inte i första hand är kopplade till anställningen utan istället syftar till att främja egen utveckling och ny kompetens.

Staten kommer att avsätta över en miljard kronor årligen som varje människa i arbetslivet själv ska kunna ta del av för utveckling och ökad kompetens. Systemet bör vara en del av den generella välfärden och omfatta alla i arbetslivet, så att var och en – oberoende av klass eller kön – ges ordentligt med tid för kompetensutveckling och därigenom en starkare ställning på arbetsmarknaden. Nya kompetensklyftor får inte uppstå mellan dem som har och dem som inte har en fast anställning, eller dem som arbetar på små och stora arbetsplatser. Pengarna ska ge den enskilde möjlighet att återkomma i reguljärt arbete.

Partistyrelsen finner det angeläget, som alltid när förslag till åtgärder

som rör arbetsmarknad och arbetsliv ska utarbetas, att det finns en dialog med fackliga organisationer vilka på så sätt görs delaktiga och får insyn och inflytande.

Arbetstagare i allmän eller enskild tjänst, som vill undergå utbildning, har rätt till behövlig ledighet från sin anställning enligt lag (1974:981) om arbetstagares rätt till ledighet för utbildning. Lagen innebär att den anställde har ograverad rätt till ledighet för att studera och att utbilda sig. Arbetsgivaren kan skjuta upp en ledighet, på grund av studier, i högst sex månader. Som partistyrelsen uppfattar förhållandena är detta en lagstiftning som fungerar väl och det är inte aktuellt med några ändringar.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

1. att bifalla motion 821:3,
2. att avslå motion 127:2,
3. att anse motionerna 821:1-2, 822:3 och 823 besvarade med hänvisning till partistyrelsens utlåtande.

Partistyrelsens utlåtande över motion 825 (särvox)

I motion 825 (Borås arbetarekommun) föreslås att även utvecklingsstörda ska ha rätt till utbildning inom vuxenutbildningen.

Det är viktigt att alla får möjlighet att bli delaktiga i det livslånga lärandet. Därför måste de pedagogiska insatserna fortsätta för vuxna utvecklingsstörda. I dag är antalet deltagare i särvox drygt 4 000 personer. Betydligt fler torde vara berättigade till särvox.

Gränsdragningen mellan utbildning i särvox och vuxenhabilitering och annan omsorg är inte alltid enkel. Det försvårar möjligheten att kunna förverkliga en absolut rättighet till särvox. Regeringen har avsatt medel för utbyggnad av särvox. Inte minst behövs kompetensutveckling för att förbättra den enskilda elevens möjlighet att nå målen. Partistyrelsen anser att samverkan mellan olika berörda parter är oerhört viktig så att vuxna utvecklingsstörda får det stöd som bäst främjar individens utveckling utifrån de egna behoven och förutsättningarna.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

1. att anse motion 825 besvarad med hänvisning till partistyrelsens utlåtande.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna 856:3, 826:1, 827:2-3 och 853:4 (distansutbildning)

Motion 856:3 (Örebro partidistrikt) föreslår full kostnadstäckning för distansutbildning. Motion 826:1 (Partidistrikten i Värmland, Gävleborg,

Dalarna, Jämtland, Västernorrland, Västerbotten och Norrbotten) föreslår att ett nytt resursfördelningssystem ska utformas för högskolan som kompenserar för ökade kostnader i samband med distansutbildning, utlokaliserad utbildning samt behov av mindre grupper och lägre examinationsgrad. Motion 827:2-3 (Ludvika arbetarekommun) föreslår att högskolorna tilldelas mer pengar för att kunna erbjuda ett större utbud av distansutbildningar och att kommunerna tilldelas mer pengar för att skapa bra lärcentra på mindre orter. Motion 853:4 (Gävleborgs partidistrikt) föreslår att partikongressen beslutar att uppdra till regeringen och riksdagsgruppen att tillskapa bättre möjligheter för utbildningssamordnare att finansiera högskoleutbildning på hemorten och att distansutbildningen som modell utvecklas och finansieras

Högskoleutbildning växer i betydelse för människor och samhälle. Utbyggnaden av högskolan som ger fler möjlighet att studera på högskolan på fler platser är därför central i den socialdemokratiska politiken. Utbyggnaden har gjorts på ett sådant sätt att det nu finns starka högskolor i varje län. Genom att en stor andel av högskoleplatserna lagts vid de nyare högskolorna har de växt till en sådan storlek att de är konkurrenskraftiga nationellt och internationellt. Detta kräver ett väl utbyggt Campus. Dessa högskolor ger sin omgivning, sitt län, en ny utvecklingskraft och tillförsikt för framtiden. Tack vare utbyggnaden kan många fler människor i olika delar av landet ta del av en utbildning utan att flytta till en annan landsände.

Men vi måste förbättra utbildningsmöjligheterna också för den mycket stora del av befolkningen som bor utanför högskoleorterna. Det måste bli långt bättre möjligheter för alla att få del av ett brett utbildningsutbud oavsett var man bor. Många människor kan inte flytta eller har inte möjlighet att ägna sig åt studier på heltid och på dagtid utan behöver betydligt mer flexibla alternativ. Med utbyggd distansutbildning kan fler välja att bo kvar och ändå läsa på högskolan.

Förbättrad teknik och utvecklad pedagogik medför att distansutbildningen kommer att spela en allt större roll. Utbildningen bör bli mer flexibelt tillgänglig. Tillgängligheten till högskolans utbildningar måste öka genom att distansutbildningen byggs ut och får en bättre, tydligare och mer samordnad organisation.

En väl utbyggd distansutbildning ger människor stor valfrihet mellan olika distansutbildningar oavsett var de bor. Enbart distansutbildningen kan ge den som bor på den lilla orten många kurser och program att välja emellan. Decentraliserad utbildning fyller en viktig funktion i vissa lägen men ger studenten lite att välja emellan. Erfarenheten visar även att en decentraliserad utbildning i många fall bara kan bedrivas en kortare period innan den får svårt att rekrytera eftersom den till skillnad från distansutbildningen bara vänder sig till ett begränsat geografiskt område.

För att vi socialdemokrater ska lyckas åstadkomma en betydande för-

bättring av högskoleutbildningen på distans utanför högskoleorterna krävs en politik som vilar på flera ben:

För det första måste distansutbildningen i högskolan ges en bättre gemensam struktur. Det är i dag alltför svårt att finna vilka kurser som kan sökas på distans, det behövs en samlad punkt där man kan få vägledning om hela den svenska högskolans utbud av distansutbildning. Högskolorna måste också samordna sina insatser bättre nationellt, så att utbudet blir bredare och resurser kan samlas för kostsam nyutveckling inom väsentliga områden. Det måste givetvis också vara naturligt och enkelt för studenter att lägga samman kurser som lästs vid olika universitet och högskolor i en utbildning och en examen. För att denna samordning ska få nödvändig kraft måste det finnas vissa centrala resurser för utveckling av kurser och program på distans.

För det andra behövs en vidareutveckling av lärcentra. I en lång rad kommuner har man byggt upp lärcentra där man ger utbildning inom högskolan, vuxenutbildningen, folkbildningen med mera. I lärcentrat kan elever och studerande på olika nivåer mötas och få ett socialt stöd. Lärcentra utgör därigenom en infrastruktur för det livslånga lärandet som nu får allt större betydelse för att stärka utbildningsmöjligheterna i kommunerna.

I kommunernas statsbidrag för vuxenutbildning finns resurser för lärcentra. Det finns dock ett behov av tillskott till dessa grundresurser. Den socialdemokratiska regeringen har därför för 2002 tillfört kommunerna 350 miljoner kronor i en engångsinsats för att stärka lärcentra.

För det tredje kan styrningen av högskoleplatser och resurser behöva ses över för att distansutbildningen ska växa vidare. Högskolorna får i dag ersättning med koppling till hur många poäng studenterna tar. Det gör att kurser som vänder sig till nya grupper eller där erfarenheten visar att man tar färre poäng blir svårare att genomföra. Partistyrelsen, som vill uppnå en rejäl ökning av antalet personer som läser högskoleutbildningar på distans, anser att antalet högskoleplatser för distansutbildning bör öka.

Partistyrelsen föreslår partikongressen besluta:

- 1 att bifalla motion 827:2-3,
- 2 att anse motionerna 856:3, 826:1 och 853:4 besvarade med hänvisning till partistyrelsens utlåtande.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna 851:2, 828:1-3, 829, 822:3, 402:9-10, 830, 127:1, 831, 827:1, 832:1-2, 853:3 och 833:1 (studiestöd med mera)

Motion 851:2 (Umeå arbetarekommun) föreslår att kongressen beslutar

att se till att ett system införs som ger möjlighet till avskrivning av studielån för de som arbetar och bor i avflyttningsorter. Motion 828:1-3 (Partille arbetarekommun) föreslår att antalet veckor som man har rätt till studiestöd skall vara oberoende av om man tidigare i livet har studerat med studiestöd vid universitet/högskola och att rätten till studiestöd, mätt i antal veckor, inte skall minskas med stigande ålder redan från det år man fyller 41 utan bör ligga fast i intervall. Vidare föreslås att det i det nya systemet ges utrymme för de som har försörjningsbörd för barn. Motion 829 (Osby arbetarekommun) föreslår att alla som inte kan försörja sig under studietiden ska få möjlighet till finansieringshjälp. Motion 822:3 (Täby arbetarekommun) föreslår att reglerna för studiestödet utvecklas så att intentionerna för livslångt lärande blir möjliga att genomföra och att de blir ett reellt verktyg för social utjämning och jämlikhet.

Motion 402:9-10 (Örebro arbetarekommun) föreslår att totalbeloppet i studiemedelssystemet höjs och regelbundet uppräknas och att barnfyllägget i studiemedelssystemet snarast återinförs. Motion 830 (Hofors arbetarekommun) föreslår att studiebidragsåldern höjs till 60 år. Motion 127:1 (Borås arbetarekommun) föreslår att ett helt nytt studiestöds-system arbetas fram. Motion 831 (Ronneby arbetarekommun) föreslår att partiet skall verka för att semesterlagen ändras så att studerande skall erhålla semesterlönegrundande frånvaro vid grundskole- och gymnasiestudier. Motion 827:1 (Ludvika arbetarekommun) föreslår att studerande med barn vid landets högskolor skall få söka högre summa på studielånet för att kunna genomföra sina studier. Motion 832:1-2 (Gotlands arbetarekommun) föreslår att studiefinansieringssystemet återigen ses över så att det blir rättvist och hållbart och att speciella insatser görs för grupper med läs- och skrivsvårigheter/dyslexi. Motion 853:3 (Gävleborgs socialdemokratiska partidistrikt) föreslår att partikongressen beslutar att uppdra till regeringen och riksdagsgruppen att verka för att ett system införs som ger möjlighet till avskrivning av studielån för de som blivit erbjudna arbete eller som redan arbetar och bor i avflyttningsorter. Motion 833:1 (Norrköpings arbetarekommun) föreslår att den ekonomiska situationen för studenter ses över med ett helhetsperspektiv så att reglerna i de olika socialförsäkringssystemen inte motarbetar varandra och att studieåret utökas till 11 månader med studiemedel i 12 månader.

Ett generöst studiestöd är av avgörande betydelse för att ge breda grupper i samhället möjlighet att skaffa sig en god utbildning och minska den sociala snedkrytningen till högskolan.

Sverige har ett sammanhållet och jämfört med andra länder generöst studiestöd. Den 1 juli 2001 höjdes både bidragsdelen och det så kallade fribeloppet, det vill säga den inkomst som de studerande får ha utan att studiemedlet reduceras. Bidragsdelen uppgår nu till cirka 35 procent av

totalbeloppet (2 449 kr/mån) och fribeloppet höjdes från 55 350 kronor till 92 259 kronor per år. Därigenom förbättrades kraftigt de studerandes möjligheter att planera sin ekonomi, öka sin disponibla inkomst och minska sin skuldbörda, något som bör öka studiemedlets rekryterande effekt. Reformen innebar dessutom att studiemedlets bidragsdel blev pensionsgrundande.

Samtidigt infördes en högre bidragsnivå om 82 procent för särskilt prioriterade studerandegrupper, till exempel kortutbildade som studerar på grundskole- eller gymnasienivå. Eftersom personer som påbörjar en utbildning efter att ha varit ute i arbetslivet eller bildat familj ofta har högre levnadsomkostnader än unga studenter, finns dessutom en möjlighet att under vissa förutsättningar ta tilläggs lån om ytterligare max 1 600 kronor/månad för personer som är 25 år eller äldre. Samtidigt kan även studenter med barn få barnbidrag, bostadsbidrag och underhållsstöd, stöd som är särskilt utformat för att ge föräldrar med barn ekonomiskt stöd så att de har en skälig levnadsstandard. Barnfamiljerna får nu betydande förbättringar genom höjt barnbidrag och maxtaxan i barnomsorgen. Dessa familjestöd skall kompensera för de merkostnader som barn medför. Det är viktigt att olika ekonomiska stöd till barnfamiljer, studerande och andra utformas så att reglerna i olika delar av socialförsäkringssystemet inte motarbetar varandra. Regeringen och riksdagsgruppen arbetar därför kontinuerligt med denna fråga.

En vägledande princip i det svenska studiestödssystemet är att studiestöd utgår när studier bedrivs, inte under andra perioder på året, och att studiestöd inte är att betrakta som ersättning för förlorad arbetsförtjänst. Därför är det rimligt att ledighet för utbildning med studiestöd inte heller är semesterlönegrundande.

För att åstadkomma större flexibilitet, beräknas studiestödet numera per vecka. För högre utbildning kan studiemedel erhållas i max 240 veckor (6 år), för gymnasieutbildning är gränsen 120 veckor (3 år) och för vuxenstuderande som läser in grundskolan lämnas normalt studiemedel för 80 veckor (2 år). Dessa begränsningar är rimliga mot bakgrund av att statens resurser är begränsade och att så många människor som möjligt bör ges förutsättningar att skaffa sig en utbildning. Samtidigt innebär dessa regler att studiestödssystemet ger möjlighet till sammanlagt elva års studier med studiemedel. Studiestöd kan dock lämnas för längre tid om synnerliga skäl föreligger, exempelvis på grund av funktionshinder.

I samband med den nu aktuella studiestödsreformen infördes samtidigt stramare regler för återbetalning av studielån, detta för att minska de beräknade framtida kostnaderna för avskrivningar av studielån. Det är rimligt att den statliga subventionen istället sker genom bidrag under studietiden. Utgångspunkten är att studielånet skall betalas tillbaka på 25 år eller senast vid 60 års ålder. De skärpta återbetalningsreglerna åtföljs dock av särskilda trygghetsregler för att inte återbetalningen skall bli allt-

för betungande för låntagare med små inkomster.

För att inte skuldbördan skall bli ohanterligt stor är det också rimligt att systemet med studielån innehåller vissa åldersgränser. Den nu aktuella reformen innebar att den övre åldersgränsen för att uppbära studiemedel höjdes från 45 år till 50 år. Studiebidrag kan dock lämnas upp till 55 års ålder för yrkesinriktad utbildning inom områden där det råder brist på utbildad arbetskraft. Önskemålet att höja åldersgränsen för studiebidrag till 60 år måste vägas mot andra angelägna reformer. Samtidigt begränsas rätten till studielån successivt från och med det år som den studerande fyller 41 år. Det är rimligt att begränsningen sker successivt istället för i intervall som skulle ge upphov till kraftiga margineffekter.

Studiestödssystemet bör vara enkelt, överblickbart och möta stort förtroende bland alla medborgare. Det är därför eftersträvsvärt att återbetalningsreglerna är desamma för alla studiemedelstagare. Tidigare gällde olika regler för studiemedelstagare bosatta i Sverige och i utlandet. Det nya systemet innebär dock att återbetalningsreglerna nu är i princip desamma för alla. Regionalpolitiskt motiverade ersättningar för att locka välutbildad personal bör ske utanför studiemedelssystemets ram.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- 1 att avslå motionerna 851:2, 828:1-3, 829, 830, 831, 832:1, 853:3 och 833:2
- 2 att anse motionerna 822:3, 402:9-10, 127:1, 827:1, 832:2 och 833:1 besvarade med hänvisning till partistyrelsens utlåtande

Partistyrelsens utlåtande över motionerna 834, 835, 402:6-8 (regler och avgifter för högskolestudier)

Motion 834 (Trollhättans arbetarekommun) föreslår att reglerna för att börja högskolestudier för invandrare och flyktingar som själva anser sig klara högskolestudier ses över. Motion 835 (Trollhättans arbetarekommun) föreslår att möjligheterna att ge äldre personer dispens från kraven på engelska vid högskolestudier ska utredas. Motion 402:6-8 (Örebro arbetarekommun) vill underlätta för personer med utländsk utbildning att få denna kompletterad för svensk behörighet, att högskolans utbildningar ses över för att förbereda de studerande att arbeta i ett mångkulturellt samhälle samt att avgifter inte införs vid svenska högskolor och universitet

Partistyrelsen anser att rekryteringen till högre utbildning bör öka, utjämnas och vidgas till nya grupper. Andelen ungdomar som börjar högskolan bör öka. Målet är att 50 procent av en årskull ska ha börjat studera på högskolan vid 25 års ålder. En öppen högskola välkomnar alla oavsett familjebakgrund, etnisk tillhörighet, bostadsort, kön eller funktionshinder. Den mångfald som finns i samhället måste i större utsträck-

ning avspeglas i högskolan, både när det gäller studenter, lärare och forskare.

Vi måste därför bli långt bättre på att ge invandrare och flyktingar med högskoleutbildning sådana kompletteringar att de kan få jobb som motsvarar deras kompetens i Sverige. I dag tolkar många universitet och högskolor reglerna för behörighet alltför mekaniskt. Ambitionen måste vara att de ser den sökandes verkliga kompetens. Alla som har förutsättning att klara en utbildning är behöriga oavsett deras formella meriter. Prövningen bör dock göras av högskolan och inte av den enskilde.

Kraven på behörighet ska ställas så att den som uppfyller kraven ska ha förutsättningar att klara utbildningen. I dag är kunskaper i engelska en förutsättning för flertalet högskoleutbildningar. Det vore olyckligt att ge en viss grupp generellt undantag från detta krav eftersom denna grupp då skulle bli behörig även för utbildningar där personen inte har förutsättning att klara utbildningen. Behörighetskraven har dock aldrig varit avsedda att användas för att ge olika intyg eller poäng för samma prestation. Den som klarar en kurs som ligger på samma nivå som andra högskolekurser bör bedömas på samma sätt.

I en högskoleutbildning av hög kvalitet måste perspektiven vara vida. Där bör studenter, lärare och kursböcker återspegla en rik mångfald. Alla kommer i ökande utsträckning att möta mångfalden i arbetet genom att ha arbetskamrater med skiftande bakgrund, arbeta utomlands, eller arbeta i ett utlandsägt företag.

I kunskapssamhället är tillgången till utbildning en grundläggande rättvisefråga. En avgiftsfri högskola är en förutsättning för att kunna motverka den sociala snedrekryteringen och öka antalet studenter. Avgifter skulle därför motverka dessa centrala politiska mål.

Partistyrelsen föreslår partikongressen besluta:

- 1 att bifalla motion 402:8
- 2 att anse motionerna 834, 835 och 402:6-7 besvarade med hänvisning till partistyrelsens utlåtande

Partistyrelsens utlåtande över motion 836 (kårobligatoriets avskaffande)

Motion 836 (Växjö arbetarekommun) föreslår att kårobligatoriet omgående ska avskaffas.

Kårobligatoriet strider inte mot grundlagens negativa föreningsfrihet eftersom en studentkår inte är en åsiktssammanslutning utan ett organ där alla studenter i en högskola tillsammans löser vissa gemensamma uppgifter. En studentkår liknar på det viset en kommun som fullgör uppgifter för alla som bor i ett visst geografiskt område. Dessa verksamheter för medlemmarna finansieras av medlemmarna.

Mot bakgrund av studentinflytandets viktiga och ökande roll för

utbildningskvaliteten är ett väl fungerande studentinflytande av stort allmänt intresse. Ett avskaffat kårobligatorium skulle innebära en betydande försvagning av studentkårerna och studentinflytandet.

Kårobligatoriet bör därför behållas.

Partistyrelsen föreslår partikongressen besluta:

1 att avslå motion 836.

Partistyrelsens utlåtande över motionen 826:2 (yrkesutbildning mm)

Motion 826:2 (Partidistriktet i Värmland, Gävleborg, Dalarna, Jämtland, Västernorrland, Västerbotten och Norrbotten) föreslår att högskolornas behov av extra resurser vid start av nya yrkesutbildningar och program ska tillgodoses.

Högskolan expanderar kraftigt i alla delar av landet. Målet är att hälften av en årskull ska ha påbörjat högskolestudier vid 25 års ålder. Högskolan byggs ut med 100 000 platser mellan 1997 och 2003, var och en fullt finansierad. Utbyggnaden av högskolan skapar minst en stark högskola i varje län. Därför ökas såväl antalet platser som forskningsresurserna vid alla högskolor.

Resurser för alla olika kostnader med att driva en utbildning kommer till högskolan samlat. Dessa resurser ska täcka utgifter för lärare, lokaler, utrustning men även information, rekrytering och antagning. Pengarna ska även räcka till utveckling av nya program och kurser.

Varje lärosäte väljer själv vilken del av anslaget för utbildning de lägger på utveckling av kurser och program. Vissa delar av dessa resurser får nyttjas till nyutveckling av program och kurser. Nya program är dyrare medan äldre program kan drivas till lägre kostnad. Högskolestyrelsen har därför full möjlighet att ge mer pengar till områden med stora utvecklingskostnader och mindre till områden med redan etablerade program.

Det vore inte lämpligt om staten skulle ge särskilt stöd till nyutveckling och därmed ta ifrån högskolorna rätten att själva besluta om vilka nya program och kurser de vill ge.

Partistyrelsen föreslår partikongressen besluta:

1 att avslå motion 826:2.

Partistyrelsens utlåtande över motion 826:6 (yrkesutbildning i skogslän mm)

Motion 826:6 (Partidistriktet i Värmland, Gävleborg, Dalarna, Jämtland, Västernorrland, Västerbotten och Norrbotten) föreslår att yrkesutbildningarna ska dimensioneras så att skogslänens framtida rekryteringsbehov kan tillgodoses.

Högskolan expanderar kraftigt. Målet är att hälften av en årskull ska ha påbörjat högskolestudier vid 25 års ålder. Högskolan byggs ut med 100 000 platser mellan 1997 och 2003, var och en fullt finansierad. Utbyggnaden av högskolan har skapat en stark högskola i varje län som ger kraft för utveckling och förändring.

Partistyrelsen anser i likhet med motionären att det är väsentligt att högskolan möter arbetsmarknadens behov. Dimensioneringen av utbildningar måste ske efter en avvägning mellan arbetsmarknadens behov och studenternas önskemål. När det gäller arbetsmarknadens behov måste perspektivet vara såväl regionalt som nationellt. Varje högskola har som ett viktigt uppdrag att samverka med näringsliv och offentliga arbetsgivare i sin region. Expansionen av antalet högskolor och högskoleplatser har gett högskolan möjlighet att forma ett utbildningsutbud som möter regionernas efterfrågan. Det gäller att de nya utbildningarna blir attraktiva så att de lockar många sökande studenter. Målet måste givetvis vara att rekryteringsbehoven i alla delar av landet ska kunna mötas.

Partistyrelsen föreslår partikongressen besluta:

- 1 att anse motion 826:6 besvarad med hänvisning till partistyrelsens utlåtande.

Partistyrelsens utlåtande över motion 471:3 (läkarutbildning)

Motion 471:3 (Nacka arbetarekommun) föreslår att utbildningsväsendet stimulerar läkare att utbilda sig till psykiatriker med inriktning på barn och ungdom.

Partistyrelsen delar motionärens uppfattning om vikten av att utveckla psykiatrin och förbättra tillgången till välutbildad personal. Psykiatrin fyller en mycket väsentlig funktion i samhället som kräver tillgång till kvalificerad personal. Utbildningen av legitimerade läkare till specialistläkare sker inom sjukvården.

I dag är det inte en generell brist på läkare i Sverige. Däremot finns det brister inom vissa specialiteter och i vissa delar av landet. För att möta behoven som bland annat Vårdkommissionen redovisat ökas läkarutbildningen med 200 platser. Ökningen av antalet platser på läkarutbildningen kommer att underlätta möjligheterna att rekrytera läkare till psykiatrin.

Partistyrelsen föreslår partikongressen besluta

- 1 att anse motion 471:3 besvarad med hänvisning till partistyrelsens utlåtande.

Partistyreliens utlåtande över motion 826:5 (AT-tjänster mm)

Motion 826:5 (Partidistriken i Värmland, Gävleborg, Dalarna, Jämtland, Västernorrland, Västerbotten och Norrbotten) föreslår att AT-tjänsterna ska fördelas efter principen om en solidarisk läkarförsörjning samt att landstingens ersättning för kostnader i samband med läkarutbildningen, de så kallade ALF-medlen ska fördelas mer rättvist och med större möjligheter för lärosätena att styra användningen av medlen.

Idag är det ingen generell brist på läkare i Sverige. Däremot finns det brister inom vissa specialiteter och i delar av landet. Motionärerna påpekar att när landstingen tog över fördelningen av platser till läkarnas Allmäntjänstgöring (AT) från Socialstyrelsen blev det svårt för ett antal landsting, bland annat i norra Sverige, att fylla sina AT platser. Det innebär att läkarförsörjningen i dessa delar i landet blir svårare att klara.

Samma problem finns när det gäller att tillgodose behovet av vissa specialister. Det är svårt för landstingen att ha en överblick över behovet av olika specialiteter.

För att de möta behovet av läkare i framtiden föreslog den socialdemokratiska regeringens vårdkommission att läkarutbildningen skulle öka med 200 platser om året. En sådan ökning sker nu vilket innebär att antalet utexaminerade läkare om några år kommer att öka från 750 till 950 per år. Det kommer att bidra till att förbättra läkarförsörjningen.

Partistyreliens delar motionärernas oro för läkarförsörjningen. En del åtgärder har redan vidtagits. För två år sedan fick Socialstyrelsen den socialdemokratiska regeringens uppdrag att utveckla ett centralt planeringsstöd på den nationella nivån för att klara planeringen av AT- och ST-tjänster. Socialstyrelsen arbetar nu med att utveckla och förbättra detta planeringsstöd.

Partistyreliens menar att rekryteringen till AT-tjänster i glesbygdsländstingen är av avgörande betydelse för att klara en bra läkarförsörjning i hela landet. Skulle de åtgärder som redan är vidtagna visa sig vara otillräckliga är det partistyreliens uppfattning att ytterligare åtgärder måste vidtas. Partistyreliens vill däremot inte binda sig för vilka åtgärder det kan bli frågan om eller vilka modeller som ska införas.

De landsting där läkarutbildning bedrivs får resurser av staten för de merkostnader som läkarutbildningen leder till. Denna ersättning regleras genom det s.k. ALF-avtalet. När läkarutbildningen byggs ut anser vissa landsting att de får en orättvist liten andel av dessa resurser. ALF-avtalet mellan staten och landstingen är föråldrat och har sagts upp. Ambitionen bör givetvis vara att lösa frågan och då fördela dessa medel rättvist.

Partistyreliens föreslår partikongressen besluta

att anse motion 826:5 besvarad med hänvisning till partistyreliens utlåtande.

Partistyrelsens utlåtande över motion 837 (geriatrisk utbildning)

Motion 837 (Haninge arbetarekommun) föreslår att partikongressen överlämnar motionen till den socialdemokratiska riksdagsgruppen/landstingsgrupp för vidare behandling med förslag på en långsiktig plan rörande geriatrisk utbildning för läkare och sjuksköterskor samt forskning.

Det svenska högskolesystemet har ett förhållandevis decentraliserat beslutsfattande. Det innebär bland annat att det är de enskilda lärosätena som fattar beslut om uppläggnings- och innehåll i de enskilda kurserna och utbildningarna. Det är också en fråga som återkommande diskuteras vid landets universitet och högskolor.

Geriatrisk forskning är av stor betydelse för att utveckla vården och omsorgen för de äldre. Sverige avsätter idag stora resurser till medicinsk forskning och bör så göra även i framtiden. Det är också angeläget att de senaste årens kraftiga utveckling av vård- och omsorgsforskningen fortsätter.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- 1 att anse motion 837 besvarad med hänvisning till partistyrelsens utlåtande.

Partistyrelsens utlåtande över motion 838 (receptarieutbildning)

Motion 838 (Umeå arbetarekommun) föreslår att Umeå universitet startar en treårig receptarieutbildning.

Partistyrelsen delar motionärens uppfattning om vikten av en expansion och utveckling av receptarieutbildningen. I dag är det brist på utbildade receptarier på många håll i landet, inte minst i Norrland. Denna brist bör mötas genom en utbyggd receptarieutbildning med fler platser på fler orter och därigenom större nationell spridning. De senaste åren har receptarieutbildningen startat i Göteborg och i Kalmar. Utbildningen förlängs nu från två till tre år för att förstärka dess kvalitet.

När en högskola har skapat förutsättningar att starta en ny högskoleutbildning måste man ansöka om tillstånd från Högskoleverket. Högskoleverket gör då en omfattande och noggrann prövning för att säkerställa utbildningens kvalitet.

Det vore önskvärt om en receptarieutbildning kunde starta vid Umeå universitet. Umeå universitet har också ambitioner att starta en receptarieutbildning. För att utbildningen ska kunna förläggas till Umeå krävs att Umeå universitet får examensrätt vilket bland annat kräver tillgång till kvalificerade lärare. Man arbetar nu på att lösa den frågan.

Partistyrelsen föreslår partikongressen besluta

- 1 att anse motion 838 besvarad med hänvisning till partistyrelsens utlåtande

Partistyrelsens utlåtande över motionerna 839:1-3, 451:2 och 647:8 (lärarutbildning)

Motion 839:1-3 (Ludvika arbetarekommun) föreslår att lärarutbildningen ger större utrymme för ämneskunskaper om dyslexi, dyskalkyli, specialpedagogik eller konflikthantering, att lärarstuderande får fler praktikperioder under utbildningstiden och att fortbildningen i högskolan löper vidare efter utbildningen. Motion 451:2 (Hallsbergs arbetarekommun) föreslår att lärarutbildning och fortbildning förändras för att uppnå en skola för alla. Motion 647:8 (enskild, Kristianstads arbetarekommun) föreslår ett utbildningsprogram för specialpedagoger som får som arbetsuppgift att arbeta med ickevåld i alla sammanhang inrättas.

Hösten 2001 startas en ny lärarutbildning med en ändrad struktur och förnyat innehåll. Den nya lärarutbildningen vilar på tre viktiga grundstenar: vikten av djupa ämneskunskaper i lärarutbildningen, kraftigt förstärkt forskning kring lärande och en gemensam gedigen utbildningsvetenskaplig grund i lärarutbildningen med tätare samverkan med skolan, förskolan och övriga verksamheter.

Eleverna i skolan, förskola och vuxenutbildningen har olika behov och förutsättningar. Undervisningen måste anpassas till elevernas olika behov av särskilt stöd. För att få bästa resultat gäller det att sätta in de åtgärder som behövs så tidigt som möjligt. Specialpedagogik blir en del av det vardagliga arbetet för alla lärare och behöver därför bli en integrerad del av grundutbildningen. I den nya lärarutbildningen förstärks den specialpedagogiska utbildningen därför kraftigt, vilket innebär att kunskaperna om dyslexi, dyskalkyli och specialpedagogik kommer att öka.

Ett av de bärande motiven till förändringen av lärarutbildningen var de stora förändringar som vårt samhälle och våra skolor genomgår. Många upplevde även att kopplingen mellan lärarutbildningen och skolan behövde utvecklas. I den nya lärarutbildningen utökas de verksamhetsförlagda delarna av utbildningen och blir en vidareutveckling av dagens praktik.

Den nya lärarutbildningen har en helt ny struktur med ett allmänt utbildningsområde, inriktningar och specialiseringar. Det kommer att vara möjligt att läsa dessa inriktningar och specialiseringar som en del av en fortbildning för yrkesverksamma lärare. Det innebär att möjligheterna till fortbildning för lärare förbättras väsentligt.

I den nya lärarutbildningen ingår ett allmänt utbildningsområde om 60 poäng. Det ska ge alla lärare en bred gemensam grund för sitt arbete med pedagogik på alla nivåer från förskolan till skolan och vuxenutbildningen. I det allmänna utbildningsområdet är frågor om grundläggande värderingar och de mänskliga rättigheterna mycket väsentliga.

Partistyrelsen föreslår partikongressen besluta:

- 1 att anse motionerna 839:1-3, 451:2 och 647:8 besvarade med hänvisning till partistyrelsens utlåtande.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna 840, 826:3-4, 841:1-2, 471:3, 647:9 och 842 (forskning)

Motion 840 (Lerums arbetarekommun) föreslår att minst en tjänst i kvinnovetenskap/ feminism skall finnas vid varje universitet. Motion 826:3 (Partidistriktet i Värmland, Gävleborg, Dalarna, Jämtland, Västernorrland, Västerbotten och Norrbotten) föreslår att forskarskolor etableras även på de mindre och medelstora högskolorna och de yngre universiteten. Motion 826:4 (Partidistriktet i Värmland, Gävleborg, Dalarna, Jämtland, Västernorrland, Västerbotten och Norrbotten) föreslår att en ökad satsning görs på forskning som utvecklar skogslänens basnäring bl. a. i syfte att den kan vara en ökad resurs i att utveckla det ekologiskt hållbara samhället. Motion 841:1-2 (Blekinge partidistrikt) föreslår att de högskolor som kvalificerar sig för universitetsstatus får möjlighet att omvandlas till universitet, samt att staten möjliggör denna utveckling genom ökade resurser även fortsättningsvis.

Motion 471:3 (Nacka arbetarekommun) föreslår att särskilda medel avsätts inom forsknings-, utvecklings- och samverkansområdet för psykiatri. Motion 647:9 (enskild, Kristianstads arbetarekommun) föreslår att någon högskola får till uppgift att sammanställa de forskningsresultat och det tidigare arbete som tidigare gjorts om våld och våldsbekämpning. Motion 842 (Söderhamns arbetarekommun) föreslår att en ny professur inom ämnet beroendesjukdomar inrättas.

I det moderna kunskapssamhället har högre utbildning och forskning ökat i betydelse. Investeringar i forskning och utveckling blir alltmer avgörande för länders och regioners utveckling. Behovet av forskarutbildade ökar både inom högskolan och i det övriga samhället. Kraftfulla satsningar på forskning och uppbyggnaden av starka högskolor i alla län är därför viktiga delar i den socialdemokratiska välfärds- och tillväxtpolitiken. Under perioden 1997-2003 tillförs landets universitet och högskolor resurser för 100 000 nya högskoleplatser och alla högskolor har numera fasta och ökande forskningsresurser.

Partikongressen 2000 slog fast att uppbyggnaden av högskolan skall fortsätta i hela landet inom breda ämnesområden och satte upp målet att fördubbla det årliga antalet forskarexaminerade under den kommande tioårsperioden. För att säkra Sveriges ställning som ledande forskningsnation och för att trygga generationsskiftet och förnyelsen inom svensk forskning bör särskilda satsningar göras på unga talangfulla forskare och andelen kvinnor i forskarkåren skall öka.

Under perioden 2000-2004 höjs de statliga anslagen till forskning och forskarutbildning med cirka 1,5 miljarder kronor, inklusive en omfattande satsning på forskning inom miljö och hållbar utveckling. För att öka forskningsanknytningen i utbildningen, stärka högskolan som kraftcentrum i den regionala utvecklingen och öka förutsättningarna för forskningssamarbete med det omgivande samhället ökar de fasta forsk-

ningsresurserna vid alla högskolor. Denna resursförstärkning kan även bidra till att utveckla skogslänens basnäringar.

Ett viktigt led i de senaste årens unikt stora satsning på forskning och högre utbildning är inrättandet 1999 av tre nya universitet i Karlstad, Växjö och Örebro, samtidigt som Mitthögskolan under mandatperioden ges förutsättningar att bli universitet. Beslutet om att inrätta dessa universitet, med därtill hörande uppdrag att bedriva forskning och forskarutbildning inom flera olika vetenskapsområden, innebär ett stort åtagande från statens sida vad gäller långsiktig uppbyggnad av forskningsresurser.

Under senare år har också ett antal högskolor genom profilering av sin verksamhet uppnått en tillräcklig vetenskaplig nivå för att självständigt kunna bedriva forskarutbildning och tilldelats vetenskapsområde, det vill säga rätt att bedriva forskarutbildning inom ett avgränsat område. Tilldelningen av vetenskapsområde, som även det innebär ett åtagande från statens sida vad gäller resursförstärkningar, har föregåtts av en omfattande prövning av Högskoleverket. För att klara en fördubbling av examinationen i forskarutbildningen måste utbyggnaden av forskarutbildningen ske vid samtliga högskolor med vetenskapsområde samt vid universiteten. Partistyrelsen anser att beslut om att inrätta ytterligare universitet eller tilldela fler högskolor vetenskapsområde måste bygga på såväl en bedömning av lärosätets vetenskapliga verksamhet som på statsfinansiella avväganden och en bedömning av den nationella forskningspolitiken i sin helhet. Bland annat är det viktigt att redan gjorda nysatsningar inte undergrävs.

Samtidigt finns runt om i landet ett stort antal starka högskolor med egna fasta forskningsresurser, men utan egen forskarutbildning, som arbetar med att profilera sig inom områden där de har goda möjligheter att bedriva forskning av hög kvalitet. För att förstärka denna positiva utveckling är det angeläget att dessa högskolor samverkar inom forskarutbildningen med universitet och högskolor med vetenskapsområde.

Förbättrad samverkan mellan landets lärosäten är också ett av syftena med den nya modell med forskarskolor som nu sjesätts. Denna modell innebär att sedan tidigare inrättade universitet fungerar som värdhögskola för en eller flera forskarskolor inom definierade ämnesområden där även andra lärosäten ingår som partnerhögskolor. Ingenting hindrar att även de nya universiteten och högskolorna med vetenskapsområde använder sina nu kraftigt ökande resurser till att inrätta forskarskolor, men det är en fråga som det enskilda lärosätet självt bör få avgöra utifrån en egen bedömning av hur de nya resurserna bäst används.

Den svenska högskolan kännetecknas numera av ett förhållandevis decentraliserat beslutsfattande. Det innebär bland annat att det är det enskilda lärosätet som, utifrån sina egna prioriteringar och beslut om profilering, beslutar vilka professurer och andra tjänster som skall inrät-

tas. Partistyrelsen anser att såväl genusforskning som forskning om beroendesjukdomar är angelägna forskningsområden och konstaterar med tillfredsställelse att forskning om beroendesjukdomar idag bedrivs vid flera olika lärosäten i landet och att genusforskningen under senare år har fått kraftigt ökade resurser.

Även forskning om psykiska sjukdomar och deras behandling är av stor betydelse för många människors välfärd. Sverige avsätter idag stora resurser till medicinsk forskning och bör så göra även i framtiden. Det är också angeläget att de senaste årens kraftiga utveckling av vård- och omsorgsforskningen fortsätter.

Kriminologisk forskning, som är av stor betydelse för att motverka våld och annan brottslighet i samhället, bedrivs vid flera lärosäten och även av statliga myndigheter som till exempel Brottsförebyggande rådet (BRÅ) och Rättsmedicinalverket. BRÅ:s huvuduppgift är att främja brottsförebyggande arbete genom bl. a. forskning om brottslighet och åtgärder mot brott. I BRÅ:s uppdrag ingår också att göra sammanställningar av befintlig kunskap inom det kriminalpolitiska området.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

1. att anse motionerna 840, 826:3-4, 841:1-2, 471:3 och 842 besvarade med hänvisning till partistyrelsens utlåtande,
2. att avslå motion 647:9.

Partistyrelsens utlåtande över motion 843:1-4 (bioteknik)

Motion 843:1-4 (Hallands partidistrikt) föreslår att Sveriges förutsättningar för att ta tillvara bioteknikens möjligheter till nytta för de enskilda medborgarna, näringslivet och miljön ska stärkas, att kunskapsuppbyggnaden inom området ska främjas, att möjligheten för att omsätta forskningens resultat i praktiska tillämpningar under etiskt och miljömässigt godtagbara former skall underlättas, samt att kraftigt förstärka medborgarnas möjligheter till insyn, delaktighet och medinflytande på det biotekniska området.

Forskningen inom biovetenskap och bioteknik upplever nu en mycket snabb kunskapsutveckling. De nya kunskaper som den moderna biologiska forskningen genererar lägger grunden för nya tekniska möjligheter att förbättra och förlänga livet för många människor, men kan också tillämpas inom exempelvis livsmedelssektorn, skogsindustrin och miljövården. Partistyrelsen anser att det är viktigt att den nya kunskapen tas tillvara, att forskningsresultaten omsätts i etiskt och miljömässigt godtagbara tillämpningar och att en fortsatt kunskapsuppbyggnad främjas.

Biovetenskap och bioteknik är ett av regeringens prioriterade forskningsområden. I förra höstens forskningspolitiska proposition avsatte regering och riksdag ytterligare 120 miljoner kronor till forskning och två

forskarskolor inom detta område. Samtidigt är detta ett forskningsområde som redan har haft en god resursutveckling. Mellan 1995 och 1999 ökade driftskostnaden för universitetens och högskolornas forskning inom biovetenskap (bioteknik och mikrobiologi) med 55 procent i fast penningvärde. Partistyrelsen anser att en fortsatt god resursutveckling inom detta område bör främjas.

Forskningen inom biovetenskap och bioteknik reser samtidigt många viktiga och ibland svåra etiska frågor som måste diskuteras i breda kretsar, inte bara i forskarvärlden. De ständigt nya etiska frågor som den nya biologin reser är inte bara en angelägenhet för forskarna och de politiska beslutsfattarna. Även medborgarna måste involveras i den forskningsetiska diskussionen.

Det är viktigt att utforma tydliga regler/system för hur de etiska frågorna skall hanteras. De forskningsetiska frågorna måste också diskuteras i internationella fora, både därför att forskningen i sig är internationell till sin natur men också därför att forskningsresultaten används i andra länder än där forskningen bedrivs.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

1. att bifalla motion 843:1-4.

En ledande IT-nation

Partistyrrelsens utlåtande över motionerna 873:14-15, 862:6, 876:10, 845:1-2, 844:1-2, 846:1-3, 856:2 och 847 (IT- och televerksamhet)

I motion 873:14-15 (Norrbottens partidistrikt), 876:10 (Västernorrlands partidistrikt) och 856:2 (Örebro partidistrikt) föreslås att hela landet snarast får tillgång till teleföbindelser som klarar överföring av stora datamängder med hög hastighet samt att teletaxorna så långt som möjligt görs oberoende av avstånd. I motion 862:6 (Ånge arbetarekommun) föreslås att staten har ett ansvar för tele-, bredbands- 3G – näten och att de byggs ut över hela landet så att de små kommunerna inte missgynnas och att tillfredställande postservice upprätthålls i alla kommuner. I motion 845:1-2 (Ronneby arbetarekommun) föreslås att infrastrukturnät i framtiden ägs och kontrolleras av staten, samt att kostnaderna för infrastrukturnät ska vara lika för alla användare. I motion 844:1-2 (Västernorrlands partidistrikt) föreslås att staten tar ansvar för att hela landet på lika villkor får tillgång till den nya tekniken samt att partistyrelsen utvecklar sin syn på hur vi ska agera för att demokratin ska kunna ta steget in i framtiden och hur kommunikations- möjligheterna blir likvärdiga i hela landet. I motion 846:1-3 (Stockholms arbetarekommun)

föreslås att en offensiv bredbandsutbyggnad i hela landet sker, att ordet bredband definieras enligt motionens önskemål samt ett SweNet snarast tillskapas. I motion 847 (Örebro arbetarekommun) föreslås att staten tar ett fast grepp om landets el- och tele-IT-försörjning, och man skapar ett regelsystem som långsiktigt säkrar dessa samhällsviktiga samhällsfunktioner.

På partikongressen 1997 initierades ett omfattande utredningsarbete om IT-frågor. Detta arbete har bland annat lett fram till den socialdemokratiska regeringens IT-proposition våren 2000 som bygger vidare på de erfarenheter som legat till grund för Sveriges tätposition inom IT-användningen. Målet är att Sverige som första nation ska bli ett informationssamhälle för alla genom att ge alla människor tillgång till den nya teknikens möjligheter. IT-politiken ska skapa förutsättningar för att höja vår gemensamma livskvalitet, fördjupa demokratin och stärka Sveriges konkurrenskraft.

För att nå detta mål fordras målmedvetna insatser inom många områden. Staten ska prioritera tre uppgifter: tillgänglighet, en bred kompetens att använda IT och ett förtroende för IT-användningen.

Propositionen innehåller riktlinjer för statens ansvar när det gäller IT-infrastruktur. Ambitionen är att hushåll och företag i hela Sverige inom de närmaste åren ska få tillgång till bredbandskapacitet. Med bredbandskapacitet menas mycket snabb dataöverföring, det kan definieras som en hastighet av 2 Mbit/sek – en definition som kan komma att behöva förändras över tid. Sammanlagt satsas 8,3 miljarder kronor under 4 år på en bättre infrastruktur. I infrastrukturpaketet ingår ett skatteavdrag för att stimulera anslutning till bredbandsnät. Stöd kan också ges till regionala nät och för anslutning till bredbandskapacitet i glesbygd. Dessutom bygger statsägda Svenska kraftnät ut ett stomnät med hög överföringskapacitet till alla kommuncentra i landet. Och Sverige fortsätter att bedriva en aktiv IT-politik. Utbyggnaden av den tredje generationens mobilnät, UMTS, är ytterligare ett exempel. Partistyrelsens utgångspunkt är att så många som möjligt ska ha tillgång till tredje generationens mobilnät, UMTS, så snabbt som möjligt. Detta är särskilt viktigt för ett glesbefolkat land som Sverige.

Partistyrelsen anser att det är viktigt att driva en aktiv och jämlik IT-politik och ha ett fast grepp över både el- och tele-IT-försörjning.

Telemarknaden, där infrastrukturnäten ingår, är en öppen och konkurrensutsatt marknad i Sverige liksom i övriga EU-länder. Konkurrensen ökar möjligheterna för individer och företag att välja tjänster och operatörer och på så sätt även pressa priserna. Partistyrelsen bedömer att svensk teleregleringspolitik måste stämma överens med den som bedrivs i vår omvärld.

Partistyrelsen vill dock betona att teleregleringen ska sträva efter att öka individernas och företagets valmöjligheter för att på så sätt förverk-

liga de IT-politiska demokrati- och välfärdsmålen och driva tele-IT-marknaden framåt.

När det gäller teletaxorna bör det finnas möjlighet till vissa prisvariationer mellan landets regioner för att konsumenterna ska kunna tillgodogöra sig prissänkningarna som följer av konkurrensen på telemarknaden. Utvecklingen de senaste åren har också visat att priserna har pressats framförallt på den fasta telefonin. Partistyrelsen vill dock betona att detta inte får leda till ojämlika villkor i landet.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- 1 att avslå motionerna 845:1-2 och 846:3,
- 2 att anse motionerna 873:14-15, 862:6, 847:1, 876:10, 844:1-2, 846:1-2, 856:2 och 847 besvarade med hänvisning till partistyrelsens utlåtande.

Ta tillvara utvecklingskraften i alla regioner

Partistyrelsens utlåtande över motionerna 875:1, 856:6, 848:2 och 611:2 (regionalpolitikens inriktning)

Motion 875:1 (Partidistriktet i Stockholm, Stockholms län, Uppsala, Sörmland, Västmanland, Örebro och Östergötland) föreslår att partistyrelsen får i uppdrag att, vid sidan av en storstads- och regionalpolitik, också utforma en storstadsnära politik i enlighet med motionens visioner och riktlinjer och som tar hänsyn till de särskilda behov som finns i östra Mellansverige och andra storstadsnära områden. Motion 856:6 (Örebro partidistrikt) anser att innehållet i regionalpolitiken bör breddas så att nya områden som marknadsutveckling, design, kultur och turism ges ett ökat utrymme. Motion 611:2 (Falun arbetarekommun) vill att regionalpolitiska stöd skall utformas med större hänsyn till situationen på bostadsmarknaden för att därigenom få till stånd mer långsiktiga lösningar. Motion 848:2 (Hedemora arbetarekommun) föreslår en mera samordnad samhällsplanering så att alla delar av Sverige ges god samordnad bastrygghet inom vård, omsorg, skola, boende och kollektivtrafik.

En socialdemokratisk politik för regional utveckling och tillväxt syftar till att ge alla regioner tillräckliga förutsättningar så att man på lokal och regional nivå kan ta tillvara de möjligheter som finns för att utvecklas och växa. Det viktigaste för att man skall vilja bo på ett ställe är att det finns arbetstillfällen, att barnen har en bra miljö att växa upp i, att skola, vård och omsorg fungerar och att det finns affärer och annan kommersiell service som fungerar på ett tillfredsställande sätt. Vid sidan om offentlig och kommersiell service är också tillgång till fungerande och tillförlitliga

kommunikationer en förutsättning för att det skall vara möjligt att bo och bedriva näringsverksamhet.

Partistyrelsen delar uppfattningen att regionala skillnader i landet behöver uppmärksammas och då även storstadsnära regioners specifika problematik. Arbetsmarknadsregionerna växer och i det sammanhanget ökar de storstadsnära regionernas betydelse. Partistyrelsen anser att alla politikområden måste utvecklas så att hela landet är i fokus men att det inte är nödvändigt att utforma en speciell storstadsnära politik utöver de speciella satsningar som redan görs.

Arbetet med regionala tillväxtavtal innebär att statliga myndigheter inom olika sektorer, framför allt arbetsmarknads- och näringspolitiken, i ökad utsträckning kan samordna sitt arbete och anpassa åtgärderna efter de regionala förutsättningarna. Partistyrelsen anser att detta arbete och sektorssamordningen bör utvecklas och att även andra politikområden än regionalpolitiken därmed kan bidra till den regionala utvecklingen. Kulturen och turismen är två exempel på områden som kan bidra med mycket i arbetet för att ta tillvara på de lokala och regionala förutsättningarna.

En kärna i den socialdemokratiska politiken måste vara att det skall finnas likvärdiga förutsättningar att leva, arbeta och driva företag i hela landet. Staten eller politiker skall inte styra var människor skall bo eller var företag skall bedriva verksamhet. Samtidigt har partistyrelsen stor förståelse för de problem med ett överskott på tomma lägenheter som finns i många orter runt om i landet. Målet för regionalpolitiken måste dock vara att alla regioner har goda förutsättningar för tillväxt, inte att lösa akuta problem inom bostadssektorn. Sådana problem bör istället hanteras i ett bostadspolitiskt sammanhang.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

- 1 att anser motionerna 875:1, 856:6 och 848:2 besvarade med hänvisning till utlåtandet,
- 2 att avslå motion 611:2.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna 899, 849:1-4 och 850:1-3 (regional inflytande och statlig samordning i regionalpolitiken)

Motion 899 (Lerums arbetarekommun) vill utreda om det finns förutsättningar för att decentralisera Arbetsmarknadsverket och Riksförsäkringsverket. I motion 849:1-4 (Varbergs arbetarekommun) krävs att en ökad samordning mellan utbildnings-, arbetsmarknads-, närings- och regionalpolitik bildar en plattform för en sammanhållen samsättnings-, och strukturpolitik för Sverige, att i varje län/region eftersträva en tydlig samordning av statliga insatser till stöd för ökad sysselsättning och tillväxt, att stärka medverkan från arbetsmarknadens parter

i kommunala och regionala organ för sysselsättningspolitik i varje län/region och att påbörja en översyn av strukturen för statliga myndigheter och deras samordning avseende ansvar, befogenheter med mera för regional utveckling och sysselsättningspolitik. Motion 850:1-3 (Lidköpings arbetarekommun) vill att partistyrelsen ska få i uppdrag att verka för att stärka samspelet mellan arbetsmarknads- och näringspolitik i vid mening vid utformningen av den framtida sysselsättning- och tillväxtpolitiken, att det regionala inflytandet i näringspolitiken ökar och att möjligheterna för arbetsmarknadens parter att delta i utformningen av den regionala utvecklingspolitiken vidgas.

En socialdemokratisk politik för regional utveckling och tillväxt bygger på att varje region skall ges och ta tillvara de förutsättningar och de möjligheter som finns för att utvecklas och växa. Den regionala utvecklingspolitiken måste bygga på lokal kraft och lokala initiativ. Detta förutsätter större regional och lokal handlingsfrihet. Partistyrelsen anser att det är viktigt att de politiska organen i landets olika delar har ett betydande inflytande över hur utvecklingspolitiken ska utformas och genomföras.

Arbetet med regionala tillväxtavtal innebär att statliga myndigheter inom olika sektorer, framför allt arbetsmarknads- och näringspolitiken, i ökad utsträckning kan samordna sitt arbete och anpassa åtgärderna efter de regionala förutsättningarna. Partistyrelsen anser att detta arbete och sektorssamordningen bör utvecklas och att även andra politikområden än regionalpolitiken därmed kan bidra till den regionala utvecklingen. Vad gäller försäkringskassornas och Arbetsmarknadsverkets organisation anser partistyrelsen att myndigheterna bör följa behov av förändringar i hela landet men att myndigheternas inre organisation inte bör regleras av partikongressbeslut.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

- 1 att bifalla motionerna 849:1-2 och 850:1-2,
- 2 att anse motionerna 849:3 och 850:3 besvarade med hänvisning till partistyrelsens utlåtandet,
- 3 att avslå motionerna 899 och 849:4.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna 854, 855, 856:3,9-10 och 857 (regionala insatser)

Motion 854 (Hedemora arbetarekommun) anser att Dalarna måste få del av statliga utvecklingspengar för att kunna åstadkomma tillväxt. Motion 855:1 (arbetarekommunerna i Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda, Mellerud och Åmål) vill att partikongressen utformar en regional tillväxtpolitik för Dalsland. Motion 856:3 (Örebro partidistrikt) anser att regionerna ges resurser och utbildningsuppdrag som säkrar satsningar på

spetsutbildning, yrkesutbildning och kompetensutveckling i Bergslagen. Motion 856: 9-10 att statliga myndigheter bör samverka så att kvalificerade statliga tjänster kan säkras i områden som Bergslagen och att satsningar på flygplatser och lärosäten genomförs som stöd för Bergslagens utveckling. Motion 857 (Hedemora arbetarekommun) yrkar att statliga utbildnings- och forskningsresurser skall tillföras för en profilsatsning inom området skog och trä i Garpenberg och Högskolan Dalarna.

Partistyrelsen delar uppfattningen att alla regioner skall växa. Vi behöver en generell tillväxtpolitik men också en politik som kan göra särskilda insatser i de hårdast drabbade regionerna. Även om den nationella politiken framför allt bör vara inriktad på att det måste finnas likvärdiga förutsättningar att leva, arbeta och driva företag i hela landet måste vi alltid vara beredda på att det kan uppstå situationer när staten och regeringen måste vidta särskilda åtgärder för en ort eller en region med särskilda och akuta problem. Redan idag bedrivs ett omfattande arbete för utvecklingen i de kommuner och regioner som pekas ut, både på regional nivå och genom riktade statliga insatser. Partistyrelsen anser dock att för att sådana åtgärder skall kunna genomföras snabbt och effektivt bör åtgärdernas inriktning och omfattning inte regleras av partikongressbeslut.

Partikongressen föreslår kongressen besluta

- 1 att anse motionerna 854:1, 855:1, 856:3, 9-10 och 857 besvarade med hänvisning till partistyrelsens utlåtande.

Partistyrelsens utlåtande över motion 851:1, 852:1-2 och 853:1-2 (nya arbetstillfällen)

Motionerna 851:1 (Umeå arbetarekommun) och 853:2 (Gävleborgs partidistrikt) yrkar att flyttningsbidragsreglerna förändras så att de stimulerar flytt i båda riktningarna. Motioner 853:1 (Gävleborgs partidistrikt) vill samordna statlig, kommunal och landstingskommunal verksamhet i syfte att skapa heltidstjänster. Motion 852:1-2 (Nybro arbetarekommun) yrkar att någon form av avvecklingsavgift införs för företag som avvecklar verksamhet och flyttar till låglöneländer samt att avgiften ska tillfalla den kommun och den region där företaget har sin hemvist som hjälp till återskapande av nya arbetstillfällen.

Flyttningsbidrag är en arbetsmarknadspolitisk åtgärd som syftar till att ge ekonomisk stöd till personer som inte kan få arbete i eller nära hemorten. Den som får flyttningsbidrag skall vara eller riskera att bli arbetslös och vara äldre än 25 år. Bidragen kan ges till sökandesor, flyttkostnader, starthjälp och pendlingsstöd. Det är alltså den arbetslöses situation på den lokala arbetsmarknaden som avgör om flyttningsbidrag kan komma i fråga oavsett om man bor i en storstad eller i någon annan del av landet.

Partistyrelsen känner förståelse för den oro och ilska som motionärerna ger uttryck för när det gäller företag med god lönsamhet som flyttar jobb från Sverige till låglöneländer. Delar av lösningen tror vi kan komma fram i den omställningskommitté som skall utreda hur arbetsgivaren skall ta ett ansvar för arbetstagarnas omställning vid omstruktureringar och har tillräckliga resurser för att göra detsamma. Regeringen har vidare avsatt 100 miljoner för perioden 2002-2004 för att minska deltidssarbetslösheten.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

- 1 att avslå motionerna 852:1-2 och 853:1,
- 2 att anse motionerna 851:1 och 853:2 besvarade med hänvisning till utlåtandet.

Partistyrelsens utlåtande över motion 856:4 (EU:s strukturfonder)

Motion 856:4 (Örebro läns partidistrikt) efterlyser långsiktighet och uthållighet i stödet till Bergslagen genom att Sverige bland annat verkar för att stöd från strukturfonderna till området fortsätter också efter år 2006.

EU:s strukturfonder är ett mycket viktigt instrument i Sveriges regional- och sysselsättningspolitiska arbete. Förutom resurstillskottet på omkring 2,8 miljarder kronor per år fram till och med 2006 så har strukturfondsarbetet bidragit till nya arbetsformer och ett kraftfullt stöd för nya samverkansmönster, både mellan olika sektorer i samhället och mellan kommuner och regioner.

Syftet med EU:s strukturfonder är att verka för att stärka den ekonomiska och sociala sammanhållningen inom EU. Inkomstskillnaderna inom EU är fortfarande stora. Exempelvis är genomsnittsinkomsten hos den tiondel av EU:s befolkning som lever i de rikaste regionerna 2,6 gånger högre än den tiondel av befolkningen som lever i de fattigaste regionerna. Stöden är därför framför allt riktade till de områden som har lägst inkomstnivåer och sämst utbyggd infrastruktur.

När EU utvidgas och får fler medlemsstater kommer det ekonomiska landskapet att förändras avsevärt. Om EU utvidgades till 27 medlemsstater redan i morgon skulle mer än en tredjedel av befolkningen leva i länder med en inkomst per capita som berättigar till stöd från sammanhållningsfonden, vilket kan jämföras med en sjättedel idag. Vidare är infrastrukturen i ansökarländerna otillräckligt utbyggd och av låg kvalitet, arbetskraften har ofta inte de kvalifikationer som krävs och industrin kan inte uppfylla de miljökrav som ställs inom EU. De närmaste åren kommer förhandlingarna om hur strukturfondsarbetet skall bedrivas nästa programperiod 2006-2011. Sveriges inställning är att den totala omfattningen av stöden inte bör ökas utan att man framför allt bör omfördela mellan jordbruksstöden och stöden till regional utveckling och prioritera bättre inom de nuvarande ramarna. Samtidigt är det

viktigt att EU får större förståelse för våra särskilda förhållanden med långa avstånd och en mycket låg befolkningstäthet i stora delar av landet och att sådana områden ges möjlighet till stöd för utveckling och tillväxt.

Partistyrelsen föreslår partikongressen besluta

1 att anse motion 856:4 besvarad med hänvisning till utlåtandet.

Partistyrelsens utlåtande över motion 876:11 och 873:16 (Posten)

I motion 876:11 (Västernorrlands partidistrikt) yrkas att staten även fortsättningsvis ska ta ansvar för att upprätthålla en god postservice med en väl fungerande betalnings- och kassaservice i hela landet. Motion 873:16 (partidistrikt i Dalarna, Gävleborg, Jämtland, Norrbotten, Värmland, Västerbotten och Västernorrland) yrkar att regering och riksdagsgrupp ges i uppdrag att verka för att staten även fortsättningsvis ska ta ansvar för att upprätthålla en god postservice med en väl fungerande betalnings- och kassaservice i hela landet.

Partistyrelsen håller med motionären om att det är angeläget att garantera att ett visst grundutbud av posttjänster är tillgängligt för alla och att en viss tjänst tillhandahålls till samma pris oavsett var i landet man bor. Eftersom kassaservicen har mycket stor betydelse för såväl företagen som de enskilda människorna är det ett samhällsintresse att alla tillförsäkras en tillfredsställande kassaservice. En långsiktig väl fungerande kassaservice måste därför säkerställas i hela landet. Den socialdemokratiska regeringen kommer under hösten 2001 att lägga ett förslag där Posten AB får ansvaret att säkerställa en grundläggande kassaservice i hela landet. Partistyrelsen menar att det är viktigt att avvakta resultatet av denna utredning.

Partistyrelsen föreslår kongressen att besluta

1 att bifalla motionerna 876:11 och 873:16.

Partistyrelsens utlåtande över motion 858 (dagligvaruförsörjning)

Motion 858 (Lerums arbetarekommun) yrkar på ett stöd till livsmedelstransporter för de som är hårdast drabbade av dåliga möjligheter till dagligvaruförsörjning.

En socialdemokratisk politik för regional utveckling och tillväxt syftar till att ge alla regioner tillräckliga förutsättningar så att man på lokal och regional nivå kan ta tillvara de möjligheter som finns att utvecklas och växa. Det viktigaste för att man skall vilja bo på ett ställe är att barnen har en bra miljö att växa upp i, att skola, vård och omsorg fungerar och att det finns affärer och annan kommersiell service som fungerar på ett tillfredsställande sätt. Vid sidan om offentlig och kommersiell service är också tillgång till fungerande och tillförlitliga kommunikationer en förutsättning för att det skall vara möjligt att bo och bedriva näringsverksamhet.

Även om den nationella politiken framför allt bör vara inriktad på att det skall finnas likvärdiga förutsättningar att leva, arbeta och driva företag i hela landet innebär det inte att alla regler och bidrag måste se lika ut i hela landet. Vissa delar av landet behöver särskilda stöd för att kompensera för deras merkostnader för längre transporter och en sämre utbyggd infrastruktur. EU:s strukturfonder ger ett avsevärt tillskott för olika utvecklingsprojekt i framför allt Norrlands inland, och det finns även vissa skatteregler inom energibeskattningen och fordonsbeskattningen som gynnar Norrlands inland framför andra delar av landet.

Varje form av riktat stöd, vare sig det är genom direkta bidrag eller riktade skattelättnader, har dock avsevärda nackdelar. Förutom att alla stöd innebär kostnader som måste fördelas på alla invånare som inte omfattas av stödet så är det också ofrånkomligt att stödet måste omfattas av regler och uppföljningskrav som innebär merarbete och byråkrati för både myndigheter och de som omfattas av stödet. Ett annat problem är de gränsdragningsproblem som alltid uppkommer eftersom alla riktade stöd syftar till att stödja vissa företag eller personer och inte andra. Den allvarligaste invändningen är dock den snedvridning av konkurrensen som de företag som inte får stöd upplever.

I vissa fall kan det, trots invändningarna ovan, vara motiverat att behålla eller införa stöd till verksamheter inom vissa regioner. För att detta ska vara motiverat måste en rad förutsättningar vara uppfyllda: de problem som stödet är avsett att motverka måste vara större än de snedvridningar och det merarbete som uppkommer. Det är också viktigt att stödet verkligen är träffsäkert och verkligen påverkar det som det är avsett att påverka. Slutligen måste alla stöd utformas i enlighet med EU:s statsstödsregler.

Ett exempel på ett sådant välmotiverat stöd är det stöd som ges till butiker i vissa glesbygdsområden. En central fråga för så gott som alla boende är tillgången till kommersiell service, till exempel försäljning av dagligvaror och drivmedel m.m. Länsstyrelserna har idag möjligheter att ge stöd till kommersiell service för att upprätthålla en tillfredsställande nivå i servicegleasa områden. Bidrag kan lämnas i form av service-, hemsändnings- och investeringsbidrag. Hemsändningsbidraget är ett bidrag som kan användas för att täcka de kostnader som uppstår för kommunerna i samband med att hushåll inte har praktiska möjligheter att själva ombesörja sina inköp utan där varor istället levereras hem till dörren.

Partistyrelsen föreslår partikongressen besluta

- 1 att anse motion 858 besvarad med hänvisning till utlåtandet.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna 873:4-5, 859, 860:1-2, 861:2-3, 862:1, 863:1-3, 874:2, 864:1-3, 865:1-3, 866:2-3, 867, 868:1-3, 876:4-5, 856:13, 869. 870:1-3, 871 och 872:1 (infrastrukturinvesteringar)

I motion 873:4-5 (Partidistriktet i Dalarna, Gävleborg, Jämtland, Norrbotten, Värmland, Västerbotten och Västernorrland) och 876:4-5 (Västernorrlands partidistrikt) föreslås att insatserna ökas för drift och underhåll av vägnätet i skogslänen med mål att alla vägar ska hållas öppna. Vidare föreslås att större hänsyn tas till de tunga transporterna vid fördelning av väganlag både till drift och investeringar. I motion 869 (Hedemora arbetarekommun) föreslås att Dalarna får större andel av de nationella anslagen till vägar och järnvägar. Motion 859 (Svenljunga arbetarekommun) föreslår att en statlig investeringsbudget införs för att möjliggöra större framtida investeringsåtgärder på till exempel infrastrukturen. I motionen 860:1 (Partidistriktet i Kalmar län, Blekinge, Kronoberg, Halland och Skåne.) föreslås att en rejäl satsning på infrastrukturen görs de närmaste åren. Motionerna 860:2 (Partidistriktet i Kalmar län, Blekinge, Kronoberg, Halland och Skåne), 863:3 (Södra Älvsborgs partidistrikt), 865:3 (Skaraborgs partidistrikt), 870 (Göteborgs arbetarekommun) och 864:3 (Bohusläns partidistrikt) föreslår att partikongressen ställer sig positiv till alternativa finansieringslösningar som ett komplement för att åstadkomma en kraftig utbyggnad av järnvägar och vägar. I motionerna 874:2 (Östersunds arbetarekommun) och 861:2-3 (Malmö arbetarekommun) föreslås att anslagen till infrastruktur upprättnas till minst 1998 års nivå och att högprioritering sker på redan planerade och projekterade infrastruktursatsningar. I motion 862:1 (Ånge arbetarekommun) föreslås att trafikpolitiken, som har försumrats under en lång rad av år, får det underhåll och förbättringar som det så väl behöver över hela landet och där tjälsäkringsarbetet i skogslänen ges företräde så att standarden blir lika i hela Sverige. Motion 871 (Hofors arbetarekommun) föreslår långsiktiga satsningar på infrastrukturen för att få fart på hela Sverige. I motion 864:1-2 (Bohusläns partidistrikt), 863:1-2 (Södra Älvsborgs partidistrikt), 870 (Göteborgs arbetarekommun) och 865 (Skaraborgs partidistrikt) föreslås kraftfulla satsningar på infrastrukturinvesteringar under den kommande tioårsperioden samt att partikongressen ska uppmärksamma vad som i motionen angivits i motionerna angående standard och behov på infrastruktur i Västra Götaland. I motion 866:2-3 (Ale arbetarekommun) föreslås en snabb och samordnad utbyggnad av järnvägs-, väg- och sjötransporter genom Göta Älvdalen. Vidare föreslås höjda anslag och möjligheter till bättre alternativa finansieringslösningar för investeringar i bättre kommunikationer överhuvudtaget. I motion 867 (Kalmar arbetarekommun) föreslås utbyggnad av E22 över hela sträckan Kalmar-Karlskrona. I motion 868:1-3 (Sotenäs arbetarekommun) föreslås en snabb utbyggnad

av E6 mellan Uddevalla och norska gränsen, att anslagen för utbyggnad och upprustning av det regionala vägnätet kraftigt utökas samt att det skapas mycket goda förutsättningar för ökade resurser för investeringar i bättre kommunikationer. I motion 856:13 (Örebro partidistrikt) föreslås bra vägar och pendlingsmöjligheter i Bergslagsområdet. Motion 872:1 vill att vägverket tilldelas medel i sådan omfattning att E6an mellan Vellinge och Trelleborg byggs ut.

Det finns många järnvägar och vägar som i dag inte svarar upp mot den standard som är nödvändig för att klara person-, tjänste- eller godstransporterna. Regionalpolitiskt är det kanske den största satsningen som vi har behov av här och nu. Vår utvecklingspotential står och faller med en satsning på infrastrukturen.

En kärna i den socialdemokratiska politiken är att det ska finnas likvärdiga förutsättningar att bo och bedriva företagsamhet i hela landet. Att ställa olika landsdelar eller glesbygd mot storstad anser partistyrelsen inte bara vara olyckligt utan också stå emot partiets strävan mot likvärdiga villkor i hela landet.

Regeringen lägger under hösten 2001 en infrastrukturproposition med långsiktig infrastrukturplanering. Propositionen kommer att innehålla ramar för den kommande planperioden. Utgångspunkten för planeringen är de transportpolitiska och andra relevanta mål. I ett första steg i planeringen identifieras viktiga brister i förhållande till målen, samt olika tänkbara inriktningar av investeringar under planperioden. Därefter vidtar ett omfattande arbete inför genomförandet av investeringarna. I denna process deltar ett flertal intressenter - myndigheter, näringsliv, landsting, kommuner etc - i syfte att resultatet av investeringarna ska bli så bra som möjligt.

Partistyrelsen har inför den kommande infrastrukturpropositionen låtit en referensgrupp arbeta med frågorna. Förtroenderådets sammanträde den 18 augusti 2001 behandlade också infrastrukturfrågorna i den diskussion som fördes om regionalpolitiken.

Referensgruppen förespråkar att det befintliga väg- och järnvägsnätet rustas upp, dessutom måste befintliga planer fullföljas och därtill måste nya framtidssatsningar ske. Dessutom krävs särskilda insatser för att återhämta det under 1990-talet eftersatta beläggningsunderhållet och förstärka bärlighet, rekonstruktion och tjälsäkring.

För att utveckla ett nytt och modernt transportsystem krävs mycket omfattande nyinvesteringar. Partistyrelsen kan inte ta ställning till hur mycket som ska satsas på infrastrukturen, men utgår från att nivån måste ligga väsentligt högre än dagens. Behovet är mycket stort men satsningen måste avvägas mot vad som är realistiskt att åstadkomma under kommande planeringsomgång. Nya investeringar måste genomgå en omfattande planeringsprocess och miljöbalksprövning, finansieringsfrågan måste lösas och det måste också finnas tillräckliga produktionsresurser.

Partistyrelsen är positiv till att pröva nya typer av finansiering och vill poängterade att alla projekt – oavsett finansieringsmodell – ska prövas inom ramen för en övergripande transportpolitik. Frågan om hur investeringar ska budgeteras utreds för närvarande inom ramen för det så kallade VESTA-projektet och därför bör resultatet av utredningen inväntas. Partistyrelsen ställer sig bakom att ett fåtal nyinvesteringar i de nationella väg- och järnvägsnäten skulle kunna bli föremål för en svensk modell av partnerskapsfinansiering. Dessa försöksprojekt ska sedan analyseras och jämföras med projekt utförda med traditionell anslagsfinansiering.

Partistyrelsen föreslår kongressen att besluta:

- 1 att anse motionerna 873:4-5, 859, 869, 860:1-2, 861:2-3, 862:1, 871, 863:1-3, 870:1-3, 864:1-3, 865:1-3, 866: 2-3, 867, 868, 876:4-5, 874:2, 856:13 och 872:1 besvarade med hänvisning till partistyrelsens utlåtande

Partistyrelsens utlåtanden över motionerna 873:1-2,6-7, 11-12, 861:1, 874:1,3, 847:2, 875:2-4 och 876:1-2, 10 (infrastrukturfrågor)

I motion 873:1-2, 6-7 och 11-12 (Dalarnas, Gävleborgs, Jämtlands, Norrbottens, Värmlands, Västerbottens och Västernorrlands partidistrikt) samt i 876:1-2, 10 (Västernorrlands partidistrikt) föreslås en starkare politisk styrning av infrastrukturen så att man vid prioritering av infrastrukturprojekt tar hänsyn till såväl regionalpolitiska som sociala skäl, vid sidan av de samhällsekonomiska kalkylmodeller som används och att de olika trafikslagen ska samordnas att den växande turistnäringen ska kunna fortsätta att utvecklas som en viktig näring i skogslänen och bidra till vidgade arbetsmarknader samt att kongressen uttalar behovet av en god standard på det nationella stamvägnätet i skogslänen. Motionen föreslår också att skogslärens kommunikationsinfrastruktur på ett funktionellt sätt integreras med de transeuropeiska transportnäten, att hinder undanröjs för en utveckling av öst-västliga transporter mellan Ryssland, Finland och de norska hamnarna. I motion 861 (enskild, Malmö arbetarekommun) och 874:1 (Östersunds arbetarekommun) föreslås att de fem trafikpolitiska målen förverkligas. I motion 874:3 (Östersunds arbetarekommun) föreslås att infrastrukturinvesteringarnas särskilda betydelse för regionalbalans måste beaktas. I motion 847:2 (Örebro arbetarekommun) föreslås att kommunikationsdepartementet återskapas samt att det upprättas en infrastrukturplan för hela landet. I motion 875:2-4 (Stockholms arbetarekommun samt Stockholms läns, Sörmlands, Uppsalas, Västmanlands, Örebros och Östergötlands partidistrikt) föreslås att infrastrukturpolitiken ska ses som en drivkraft för tillväxt, uthålligt samhällsbyggande och god regionalpolitik, att infrastrukturpolitiken ska behandla hela transportkedjorna från boende/arbete till produktion

och slutanvändare samt att infrastrukturpolitiken ska användas som ett instrument för att nå de nationella miljömålen.

Ett väl fungerande transportsystem är avgörande för den ekonomiska och sociala utvecklingen, och en förutsättning för fortsatt välfärd och tillväxt i hela landet. Transportsystemet måste erbjuda medborgarna och näringslivet i alla delar av landet en god, miljövänlig och säker infrastruktur som är samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar. Ett väl utbyggt och väl fungerande transportsystem är en grundläggande del av landets baskapital, som måste utvecklas och förvaltas på ett framsynt sätt.

För oss socialdemokrater är ett väl fungerande transportsystem mer än bara en fråga om infrastruktur och vägar. Det handlar om att förverkliga målen om rättvisa och jämlikhet, om välfärd och sysselsättning, om utveckling och tillväxt, både regionalt och nationellt. Det är också en viktig miljöfråga. Samhällsekonomiska kriterier används för att väga nyttan mot kostnaden, men dessa kriterier kan inte fånga upp alla nytto- respektive kostnadsaspekter. Det är självklart så att regionalpolitiska och sociala aspekter ska beaktas. Samhällsekonomiska kalkyler tar inte heller hänsyn till vilka grupper som gynnas av vissa åtgärder. Detta är en fråga som politiker kan och ska ta ställning till – på så sätt stärks den politiska styrningen.

Under 90-talets krisår tvingades staten spara på en rad viktiga områden. Transportpolitiken var inget undantag. För att klara prioriteringarna av utbildning och sjukvård av god kvalitet var det nödvändigt med besparingar i budgeten för transportinfrastrukturen.

Ambitionen från regeringens sida har dock under krisåren varit att säkerställa och bevara nuvarande infrastruktur. Trots det har vi idag ett eftersatt infrastrukturunderhåll samtidigt som nyinvesteringarna har fått skjutas på framtiden. Partistyrelsen anser det därför vara viktigt att först av allt satsa på underhåll och rekonstruktion.

Transportpolitiken har som mål att verka för en regional balans, men det är också viktigt att varje region får möjlighet att planera för en god regional struktur. I det transportpolitiska beslutet från 1998 ingår en större samordning mellan transportslagen. I regeringens infrastrukturproposition från hösten 2001 tydliggörs att kontinuerlig uppföljning och analys av de transportpolitiska målen är nödvändig för att målen ska kunna uppnås.

Partistyrelsen delar motionärens åsikt att de gränsöverskridande handels- och persontransporterna i hela Östersjöområdet – med Finland, Ryssland, Baltikum, Polen och även i förlängningen med omgivande länder utanför EU-området kommer att få en allt större betydelse. Den socialdemokratiska visionen förutsätter därmed att transportsystemet kontinuerligt förändras och utvecklas i takt med att handeln ökar. Partistyrelsen delar därmed motionärens åsikt att hinder ska undanröjas

för en utveckling av öst-västliga transporter mellan Ryssland, Finland och de norska hamnarna.

Partistyrelsen redogör utförligt för sin syn på infrastrukturfrågor i förslaget till politiska riktlinjer.

Partistyrelsen föreslår kongressen att besluta:

- 1 att anse motionerna 873:1-2,6-7 och 11-12, 861:1, 874:1-3, 847:2, 875:2-4 och 876:1-2 och 10 besvarade med hänvisning till partistyrelsens utlåtande.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna 873:8, 877, 872:2, 862:4, 878, 866:1, 879:1-2, 875:6, 876:7, 856, 968:5 och 136:2 (järnvägsfrågor)

I motion 873:8 (Dalarnas, Gävleborgs, Jämtlands, Norrbottens, Värmlands, Västerbottens och Västernorrlands partidistrikt) föreslås anslag till järnvägsinvesteringar ge godstrafiken en betydligt högre prioritet. I motion 877 (Helsingborgs arbetarekommun) föreslås en fast förbindelse för tågtrafik mellan Helsingborg och Helsingör. I motion 862:4 (Ånge arbetarekommun) samt 968:5 (Åre arbetarekommun) föreslås att järnvägsnätet effektiviseras så att det klarar konkurrensen på trafikmarknaden och kan ta över större godsmängder på långa avstånd och därmed förbättra miljö. I motion 878 (Borlänge arbetarekommun) föreslås att kraftfulla infrastruktursatsningar görs. I motion 866:1 (Ale arbetarekommun) föreslås en kraftfull prioritering av utbyggnaden och förbättringarna av järnvägstransporterna i en investeringspolitik för infrastrukturen. I motion 872:2 (Trelleborgs arbetarekommun) föreslås att ett yttre spår utanför stadskärnorna i Malmö och Lund byggs. I motion 879:1-2 (Luleå arbetarekommun) föreslås att järnvägen mellan Haparanda och Kalix byggs, samt att Banverket får i uppdrag att uppgradera sträckan mellan Kalix och Boden. I motion 876:7 (Västernorrlands partidistrikt) föreslås att kapaciteten på Ostkustbanan, Mittbanan och Ådalsbanan höjs. I motion 875:6 (Stockholms arbetarekommun m.fl.) föreslås att utveckla en så kallad flerkärning. I motion 856 (Örebro partidistrikt) föreslås att godstrafiken från Bergslagen förbättras radikalt genom ombyggnad av Bergslagsbanan. I motion 968:5 (Bergs arbetarekommun) föreslås att den större delen av tunga transporter skall föras över till järnvägssektorn. I motion 136:2 (Kungsbacka arbetarekommun) föreslås att Väst kustbanan snarast byggs färdig med dubbelspår.

Partistyrelsen håller med motionärerna om att en särskild satsning bör ske på järnvägens infrastruktur för att åstadkomma en effektiv, flexibel och kapacitetsstark järnväg som kan möta både den moderna svenska industrins krav på godstransporter och den ökade efterfrågan av persontransporter. I det korta perspektivet handlar det om att förbättra pla-

neringen trafik huvudman och operatörerna emellan för att underlätta logistiken. Hänsyn bör tas till de delvis helt olika krav som ställs på infrastrukturen av tunggods, mellan/normalgods respektive lätt/expressgods. Kombitransporter på järnväg och lastbil lyckas kombinera järnvägens styrka på långa sträckor och lastbilens flexibilitet på korta. Ambitionen bör vara att föra över mer av godset på järnväg. För att järnvägen fullt ut ska kunna nyttjas i effektiva stråk krävs även en strategi och utvecklat ansvar för det kapillära bannätet.

Den socialdemokratiska regeringen har i maj 2001 tillsatt en utredning som ska göra en bred översyn av organisationen och lagstiftningen inom järnvägssektorn. I den ena delen ingår att med utgångspunkt i konsumentintresset analysera möjliga utvecklingsvägar för såväl person- som godstrafiken på järnväg. Utredaren ska analysera olika modeller för en utvecklad konkurrens samt i sin slutliga bedömning förorda ett alternativ. I den andra delen av uppdraget ingår att i svensk rätt genomföra de nya regler inom området som på senare tid antagits inom Europeiska gemenskapen och på internationell nivå. Detta gäller såväl det så kallade järnvägspaketet och direktivet om driftskompatibilitet för transeuropeiska konventionella järnvägar, som den nya konventionen om internationell järnvägstrafik (COTIF). I denna del av uppdraget ingår också att göra en generell översyn av järnvägslagstiftningen för att modernisera denna och – om så bedöms erforderligt – anpassa den till regeringsformens bestämmelser om normgivning.

I många delar av landet, såväl i storstäderna som i övriga Sverige, har underhållet och utbyggnaden av järnvägar, liksom av vägar, blivit eftersatt de senaste åren. Under 90-talets krisår tvingades staten spara på en rad viktiga områden. Transportpolitiken var inget undantag. För att klara prioriteringarna av utbildning och sjukvård av god kvalitet var det nödvändigt med besparingar i budgeten för transportinfrastrukturen. Detta gör att de redan fastställda planerna för förbättringar och nyinvesteringar av spårtrafiken släpar efter rejält.

Partistyrelsens bedömning är därför att det är nödvändigt att göra en kraftansträngning under de närmaste åren på de järnvägar som eftersatts samt för att bygga bort sådana flaskhalsar i infrastrukturen som begränsar trafikflödena i hela Sverige.

Glädjande nog väljer alltfler människor att åka tåg. Generellt kan man säga att personresandet med järnväg i Sverige haft en klart positiv utveckling de senaste åren. Bara under de två senaste åren har personresandet ökat med 14 procent. Människors efterfrågan måste mötas med snabba och effektiva tågtransporter, därför krävs en satsning på upprustning av befintlig spårkapacitet och även nyinvesteringar. Flera stora järnvägsprojekt är planerade och under genomförande. Bygget av Botniabanan har satt igång, Västkustbanans upprustning ligger i plan, förbättringar av Ostkustbanan, Bergslagsbanan och Blekinge kustbana är

några andra exempel på järnvägssatsningar. Och självfallet kommer ytterligare satsningar att göras i takt med att planeringsprocesserna fortskrider och finansieringsfrågorna löses.

Behovet är mycket stort men satsningen måste avvägas mot vad som är realistiskt att åstadkomma under kommande planeringsomgång. Nya investeringar måste genomgå en omfattande planeringsprocess och miljöbalksprövning, finansieringsfrågan måste lösas och det måste också finnas tillräckliga produktionsresurser.

Partistyrelsen föreslår kongressen att besluta:

- 1 att anse motionerna 872:2, 862:4, 873:8, 877, 878, 866:1, 879:1-2, 875:6, 876:7, 856:1, 136:2 och 968:5 besvarade med hänvisning till partistyrelsens utlåtande.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna 873:10, 862:5 och 876:8-9 (flygtrafik)

I motion 873:10 (Norrbottens partidistrikt) föreslås en utredning av ett system för att låta hela flygsektorn solidariskt bära kostnaderna för att upprätthålla trafiken på vissa olönsamma linjer. I motion 876:8-9 (Västernorrlands partidistrikt) föreslås att Luftfartsverket får i uppgift att ta ansvar för att det finns väl fungerande flygplatser med tillräcklig bankapacitet på strategiska punkter i landet. I motion 862:5 (Ånge arbetarekommun) föreslås att konkurrensen inom inrikesflyget förbättras samt att prisreglering införs om inte marknaden klarar av det själv.

Inför flygets avreglering i början av 1990-talet var förhoppningarna stora om att det skulle skapas en god konkurrens på flygmarknaden, vilket i sin tur skulle leda till ett bra utbud och sänkta priser. I dag kan vi konstatera att dessa förhoppningar inte infriats.

Flygsektorn är avreglerad och därför är förslaget om att låta hela flygsektorn solidariskt bära kostnaderna för att upprätthålla trafiken på vissa sträckor inte en framkomlig väg. Partistyrelsen håller däremot med om grundproblemet. Det höga priset på inrikesflyget begränsar möjligheterna att minska restiderna för dem som reser långt. Avregleringen av inrikes flygtrafiken har tyvärr varken resulterat i billigare eller bättre flygförbindelser.

Partistyrelsen anser att staten bör ha ett större ansvar för att exempelvis genom upphandling av trafik på vissa linjer verka för att det finns tillgång till snabba förbindelser inom landet via till exempel flyg eller snabbtåg, håller med motionären om att konkurrensen inom inrikesflyget bör ses över. Partistyrelsen erinrar om att regeringen just har gett Luftfartsverket i uppdrag att se över frågan. Partistyrelsen är bekymrad över situationen inom inrikesflyget generellt sett och anser att Luftfartsverkets översyn bör landa i åtgärder för att öka konkurrensen

inom inrikesflyget och att priserna pressas.

Luftfartsverket har i uppdrag att tillse att det finns väl fungerande flygplatser på strategiska platser i landet. Utöver Luftfartsverket tar ett antal kommuner runt om i landet ett stort ansvar för de flygplatser som finns i deras närhet.

Partistyrelsen föreslår kongressen att besluta:

att anse motionerna 862:5 och 876:8-9 besvarade med hänvisning till partistyrelsens utlåtande,

att avslå motion 873:10.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna 873:9, 880, 881 och 136:1 (kollektivtrafik)

I motion 873:9 (Norrbottens partidistrikt) föreslås en fortsättning av det statliga stödet för interregional kollektivtrafik med buss och tåg. I motion 880 (Nacka arbetarekommun) föreslås att större vägtrafiksatsningar åtföljs av kollektivtrafiksatsningar. I motion 881 (Hedemora arbetarekommun) föreslås att kollektivtrafikens utbyggnad ska samordnas med alla transportslag utgående från ett brukarperspektiv utgående från all befolkning i våra lokalsamhällen och regioner. Vidare föreslås att en övergripande strategi och vision om en utvecklad kollektivtrafik i alla landets regioner som ett aktivt medel för att uppnå våra samlade mål utarbetas. I motion 136:1 (Kungsbacka arbetarekommun) föreslås att kollektivtrafiken byggs ut och subventioneras så att den är ett klart billigare alternativ än bilen för persontransporterna.

Partistyrelsen anser att den lokala och regionala kollektivtrafiken bör ses som en del av den grundläggande samhällsservicen och att sådan trafik har stor betydelse för uppfyllandet av de transportpolitiska målen. Den bidrar till ökad välfärd, regional utveckling och jämlikhet genom att ge människor möjlighet att nå arbetsplatser, skolor och olika typer av service. En ökad andel kollektivt resande är därför en viktig komponent i arbetet med att utforma ett långsiktigt hållbart transportsystem. Kollektivtrafiken är även betydelsefull för tillväxten och för sysselsättningen. Goda möjligheter till pendling med kollektivtrafik ökar förutsättningarna för att separata och lokala arbetsmarknader ska kunna knytas ihop och fungera som större arbetsmarknadsregioner. Det är därför av stor vikt att kollektivtrafiken fungerar väl, såväl i tätort som i gles- och landsbygd. För att utforma, förankra och genomföra åtgärder för ett kraftigt ökat kollektivt resande krävs ett övergripande och fördjupat samarbete mellan de statliga, kommunala och privata aktörerna på kollektivtrafikens område.

Regeringen tillsatte därför i maj 2001 en kollektivtrafikkommitté med en bred parlamentarisk representation. Kommittén ska utgöra ett forum

för ett fördjupat samarbete mellan staten och övriga aktörer på kollektivtrafikens område. Kommittén ska driva på och ge kreativa bidrag till kollektivtrafikens utveckling och konkurrenskraft.

Partistyrelsen anser således att kollektivtrafiken kontinuerligt bör utvecklas för att möta människors behov och söka styra över fler resande till kollektivtrafiken. Partistyrelsen anser det viktigt att kollektivtrafiken lever upp till de transportpolitiska målen och vill också betona att ett av delmålen är att transportsystemet ska främja en positiv regional utveckling i hela landet. Men att fastställa att kollektivtrafiken ska vara ett klart billigare alternativ än bilen är inte en framkomlig väg. För en del människor och för vissa transporter är bilen det enda möjliga transportmedlet – särskilt i glesbygd och för exempelvis funktionshindrade, och bilen som transportmedel ska inte diskrimineras.

Två av delmålen för transportpolitiken är ett tillgängligt transportsystem och en god miljö. Satsningar på kollektivtrafik har möjlighet att uppfylla båda dessa delmål. Dessutom uppvisar kvinnor och män olika resmönster där kvinnorna åker mer kollektivt än männen. Därmed tillför kollektivtrafiksatsningar även positiva möjligheter för en ökad jämställdhet inom transportsystemet. Tillgängligheten för alla människor är viktig. Tåg, bussar och flyg ska gå i tid, vara säkra och bekväma. För att underlätta människors vardag är det viktigt att transportkedjorna fungerar. Fungerande kollektivtrafik är en viktig del liksom bra vägstandard. Därför bör de effekter en åtgärd inom ett transportslag förväntas ge på övriga transportslag redovisas i beslutsunderlagen och ingå i överväganden vid identifiering av tänkbara åtgärder.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- 1 att anse motionerna 873:9, 880 och 881 och 136:1 besvarade med hänvisning till partistyrelsens utlåtande.

Partistyrelsens utlåtande över motion 106:2 (privatiseringar)

I motion 106:2 (Burlövs arbetarekommun) föreslås att vägsträckor som nu finansieras av skattemedel inte får privatiseras och/eller beläggas med vägtullar.

Ett väl utbyggt vägnät är av avgörande betydelse för den ekonomiska och sociala utvecklingen, och är en förutsättning för fortsatt god välfärd i hela landet. Infrastrukturen är enkelt uttryckt en viktig motor för tillväxten. En kärna i den socialdemokratiska politiken är att det ska finnas likvärdiga förutsättningar att bo och bedriva företagsamhet i hela landet och vägnätet är ett viktigt villkor för detta.

Partistyrelsen anser därför, liksom motionären, att infrastrukturförserjningen är en viktig samhällelig uppgift och att landets vägar inte ska privatiseras.

När det gäller vägtullar ger väglagen möjlighet att avgiftsbelägga nya vägar i finansierande syfte. Öresundsbron är ett sådant exempel. Det planerade norsk-svenska Svinesundsbro-projektet är ett annat exempel. Att upprätta vägtullar på befintliga vägar anser partistyrelsen inte vara aktuellt.

Ett sätt att hantera både miljö- och trängselproblem handlar om att påverka efterfrågan. Detta kan ske exempelvis genom någon form av trängselavgifter. Trängselavgifter, som inte ska blandas ihop med vägtullar, är en åtgärd som prövats på flera håll internationellt och som nu är föremål för studier runt om i Europa. Avgiftsintäkter kan användas för att finansiera kapacitetsförstärkningar inom exempelvis kollektivtrafiken. Partistyrelsen tar inte ställning till införandet av miljö- och trängselavgifter utan vill avvakta de europeiska studierna innan man tar ställning.

Partistyrelsen föreslår kongressen att besluta:

att anse motion 106:2 besvarad med hänvisning till partistyrelsens utlåtande.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna 882, 861:4, 862:2, 874:4, 883 och 884, (trafiksäkerhet)

I motion 882 (Trelleborgs arbetarekommun) föreslås att mobiltelefon-samtal under färd med motordrivet fordon endast får ske med hjälp av handsfree. I motionerna 874:4 (Östersunds arbetarekommun) och 861:4 (Malmö arbetarekommun) föreslås att nollvisionens förverkligande får högsta prioritet. I motion 862:2 (Ånge arbetarekommun) föreslås att trafiksäkerhetsarbetet genomsyrar alla förbättringar i det svenska vägnätet. I motion 883 (Umeå arbetarekommun) föreslås att vägghållarna får det samlade ansvaret för trafiksäkerheten genom att vägghållarna även får ansvaret för att kontrollera hastigheterna på vägarna. I motion 884 (Härnösands arbetarekommun) föreslås att Vägverket sköter trafikövervakningen istället för polisen.

Mobiltelefonanvändningen har ökat kraftigt de senaste åren. Mot bakgrund av att flera länder har infört förbud och begränsningar för föraren att använda mobiltelefon under bilkörning samt att flera studier pekar på ökade trafiksäkerhetsrisker är det viktigt att få denna fråga allsidigt belyst. Inom en snar framtid kommer bilmiljön att förändras i och med att alltfler elektroniska hjälpmedel installeras i fordonen. Det är därför viktigt att regeringen utreder frågan om mobiltelefonering under bilkörning och om hur andra elektroniska hjälpmedel påverkar förarmiljön.

Den positiva utvecklingen med minskat antal dödade och skadade har vänt. Det beror visserligen till stor del på att antalet resande har ökat, men utvecklingen är oacceptabel. Åtgärder som ökar trafiksäkerheten har därför haft högsta prioritet under senare år. Fortsatta och kraftfulla

insatser krävs för att förbättra säkerheten på de farligaste vägarna.

För att leva upp till nollvisionens mål tillsattes i juli 1999 en utredare med uppgift att göra en bred översyn av samhällets och näringslivets ansvar för en säker vägtrafik. Utredningen fann att ansvaret för trafiksäkerheten borde vara delat mellan trafikanterna och väghållarna. Att helt ålägga väghållarna trafiksäkerhetsansvaret är inte aktuellt. Däremot finns det anledning att ytterligare klargöra vägtrafikansvaret. I dag har det största ansvaret för trafikolyckor lagts på den enskilde trafikanten. Partistyrelsen anser att även andras ansvar - väghållares, transportföretags, fordonstillverkares och andra som utövar verksamhet som väsentligen påverkar vägtransportsystemets utformning - bör undersökas för att på så sätt förhindra att nya olyckor inträffar.

Polisen sköter trafikövervakningen, utreder brott och kan lagföra personer som bryter mot gällande trafikregler. Att ålägga Vägverket trafikövervakningen skulle även innebära att Vägverket skulle behöva befogenheter att utreda brott och gripa misstänkta. Partistyrelsen anser att polismyndigheten är bäst lämpad att sköta dessa uppgifter. Däremot håller partistyrelsen med om att trafikövervakningen bör intensifieras. Detta kan lämpligen ske genom att ny teknik i form av hastighetsövervakningskameror används i större utsträckning.

Partistyrelsen föreslår kongressen att besluta:

- att anse motionerna 882, 861:4, 862:2 och 874:4 besvarade med hänvisning till partistyrelsens utlåtande,
- att avslå motionerna 883 och 884.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna 862:3 och 876:6 (enskilda vägar)

I motion 862:3 (Ånge arbetarekommun) yrkas att överföringen av allmänna vägar till enskilda vägar stoppas. I motion 876:6 (Västernorrlands partidistrikt) föreslås att staten även fortsättningsvis måste ta ansvar för det lågtrafikerade vägnätet och att det statliga stödet till enskilda vägar bör förbättras.

Det enskilda vägnätet är en stor och mycket viktig del av infrastrukturen i vårt land. De enskilda vägarna utgör omkring två tredjedelar av vägnätet. Ansvar för dessa ligger på de enskilda väghållarna. Vägnätet i övrigt består av de allmänna vägarna, där staten är väghållare, samt kommunala vägar och gator. För de enskilda vägar som är av betydelse för den allmänna samfärdseln utgår statsbidrag. Det kan till exempel vara vägar som är utfartsväg för ett större antal fast boende eller vägar med en betydande andel genomfartstrafik. Anslagen för statsbidragen har sedan år 1997 legat på en oförändrad nivå. Nyligen har en utredning presenterat förslag angående regler och bidrag till enskild väghållning. Det handlar

bland annat om att se över gränsdragningen mellan enskild och allmän väg. Ett av syftena med utredningen var att se till att man får största möjliga samhällsekonomiska nytta av de anslag som rör det lokala vägnätet. Partistyrelsen anser att det enskilda vägnätet har stor betydelse för den regionala balansen i hela landet. Människorna förväntar sig också att förbindelserna med omvärlden ska fungera bra. Transportsystemet behöver anpassas till att arbetsmarknaden utvidgas. Det ska vara möjligt att bo på ett ställe och jobba på ett annat och att byta arbetsplats utan att hela familjen ska behöva byta bostad. Det är också viktigt att kunna ta sig till skola, barnomsorg, sjukhus med mera. Partistyrelsen vill avvakta den nu pågående remissrundan.

Partistyrelsen föreslår kongressen att besluta:

- 1 att anse motionerna 862:3 och 876:6 besvarade med hänvisning till partistyrelsens utlåtande.

Partistyrelsens utlåtande över motion 885:1-3 (inga motorvägar i Stockholm)

Motion 885:1-3 (enskild, Lidingö arbetarekommun) yrkar att motorvägarna inte byggs ut i och runt Stockholm, att de inte byggs ut med lånade pengar samt att om de ändå byggs ut inga statliga pengar anslås.

Det övergripande transportpolitiska målet är en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgare och företag i hela landet. Alla väg- och spårinvesteringar måste vägas mot detta mål. Det finns inget egenvärde i att använda stora summor pengar för motorvägsbyggen om de inte uppfyller det övergripande transportpolitiska målet. Partistyrelsen finner därmed att motorvägsbyggen i och runt Stockholm kan utföras och även finansieras över den statliga budgeten så länge de uppfyller de övergripande transportpolitiska målen.

Partistyrelsen föreslår kongressen att besluta:

- 1 att avslå motion 885:1-3 .

Partistyrelsens utlåtanden över motionerna 886, 887:1-2 och 888 (sjöfart)

I motion 886 (Söderhamns arbetarekommun) föreslås att kustsjöfartens förutsättningar utreds för att styra över godstransporter från lastbil till sjöfart. I motion 887:1-2 (Trelleborgs arbetarekommun) föreslås att Sjöfartsverkets avgiftspolicy analyseras och leder till förslag som är konkurrensneutrala och att en utredning tillsätts som utreder annan finansiering än avgifter för Sjöfartsverket. I motion 888 (Helsingborgs arbetarekommun) föreslås att farledsavgifterna ska spegla de verkliga kostnaderna för de olika farlederna.

Sjöfartsverkets uttag av farledsavgifter uppgår i dag till cirka 900 miljoner kronor. Hamnarnas egna avgifter för infrastrukturen och för stuveritjänsterna uppgår till drygt 4 miljarder kronor. Hamn- och stuveribolagets avgifter är alltså den största kostnadsposten. Ett borttagande av farledsavgiften skulle innebära att statens intäkter skulle minska med cirka 900 miljoner kronor. Godstransportdelegationen har i sin slutrapport från juli 2001 kommit med en analys av avgiftsfrågorna där bland annat en förändring av farledsavgifterna föreslås. Partistyrelsen vill dock påpeka att det är viktigt med avgifter som lever upp till de transportpolitiska målen om tillgänglighet och regional utveckling.

Partistyrelsen föreslår kongressen att besluta:

1. att avslå motion 887:2,
2. att anse motionerna 886, 887:1 och 888 besvarade med hänvisning till partistyrelsens utlåtande.

Partistyrelsens utlåtande över motionen 889 (hälsokontroll för körkortsinnehavare)

I motion 889 (Perstorps arbetarekommun) behandlas frågan om kontroll av körkortsinnehavares hälsotillstånd, reaktionsförmåga och medvetenhet om faror och risker. Bland annat nämns idén om en årlig hälsokontroll då körkortsinnehavaren fyllt femtio år. I motionen föreslås att partistyrelsen bereder motionen för vidare utredning vid berörd/berörda instans/instanser.

Partistyrelsen vill understryka betydelsen av olika insatser för ökad trafiksäkerhet. En odiskutabel förutsättning för trafiksäkerhet är att trafikanterna själva tar sitt ansvar. Detta framgår också i den socialdemokratiska regeringens 11-punktprogram för ökad trafiksäkerhet. Det finns emellertid inga bestämmelser som tar fasta på körkortsinnehavares hälsa och reaktionsförmåga etc. I dagsläget finns heller inget tillförlitligt forskningsmaterial som ger belägg för att hälsokontroller fångar upp personer som kan tänkas komma att utgöra reell fara i trafiken. En orsak till detta är bland annat att hälsa aldrig är ett statistiskt tillstånd. Ett indraget körkort på grund av ohälsa kan därför leda till en rad problem. De förhållanden och bedömningar som gäller vid ett visst kontrolltillfälle kan förändras snabbt och plötsligt bli inaktuella.

Inom det socialdemokratiska regeringsarbetet – samt inom berörda myndigheter – sker ett kontinuerligt arbete kring trafiksäkerheten utifrån den så kallade nollvisionen samt riktlinjerna i 11-punktens programmet. Dessutom är trafiksäkerheten numera ett angeläget område

inom det europeiska samarbetet. Mot den bakgrunden menar partistyrrelsen att det inte kan uteslutas att frågan om kontroller av förare kan komma att bli aktuell i diskussionerna. I dagsläget bedöms dock inte finnas förutsättningar att genomföra en sådan reglering.

Partistyrrelsen föreslår kongressen besluta:

- 1 att anse motion 889 som besvarad med hänvisning till partistyrrelsens utlåtande.

Partistyrrelsens utlåtande över motion 890 (differentierade hastigheter på vägar)

I motion 890 (Gnosjö Arbetarekommun) föreslås införande av tidsdifferentierade hastigheter beroende på dygnstid, årstid med mera.

Ett system med flexibla hastighetsgränser tillämpas redan i dag. Hastighetsgränsen kan exempelvis variera efter årstid, sänkta vinterhastigheter på vissa vägar är exempel på detta, eller efter klockslag – sänkt hastighet vid skolor under skoltid är ett sådant exempel.

Partistyrrelsen föreslår kongressen att besluta:

- 1 att anse motion 890 besvarad med hänvisning till partistyrrelsens utlåtande.

Partistyrrelsens utlåtande över motion 891:1-2 (skrotbilar)

I motion 891:1-2 (Stockholms arbetarekommun) föreslås att det genomförs en översyn av nu gällande lag, både när det handlar om framförandet och uppställning av fordon som inte är besiktigade, skattade eller försäkrade och att kommunerna får det fulla ansvaret angående kontroll av att lagar och förordningar följs när det gäller besiktning, betalning av skatt och försäkring av fordon.

Övergivna skrotbilar är en enorm belastning på vår miljö. Dessutom har dessa skrotbilar ökat markant de senaste åren. Bilarna innehåller bland annat tungmetaller, motoroljor, plaster, batterisyror och andra farliga komponenter som istället borde återvinnas. Dessutom är bilvraken ett förfulande inslag i naturen. Att överge skrotbilar i naturen är en brottslig handling, då det räknas som nedskräpning.

Partistyrrelsen anser liksom motionären att de övergivna skrotbilarna måste bort från naturen och gatorna.

Partistyrrelsen föreslår kongressen att besluta:

- 1 att anse motion 891:1-2 besvarad med hänvisning till partistyrrelsens utlåtande

Partistyrelsens utlåtande över motionerna 892, 893:1-2, 894:1-2, 895, 896 och 897:1-3 (företagskörkort, ny allmännyttig bolagsform och obligatorisk samhällsekonomisk kalkyl vid nedskärningar)

Motion 892 (Sundsvalls arbetarkommun) kräver att reglerna för företagsstöd/bidrag ska skärpas i enlighet med motionens anda. Motionerna 893:1-2 (Göteborgs arbetarekommun) och 894:1-2 (Göteborgs arbetarekommun) anser att det betydande behovet av kunskap hos arbetsgivare vad avser arbetsrätt och förhållandena på arbetsmarknaden bör tillgodoses genom en grundläggande utbildning för alla nyetablerade företag och att denna utbildning ska ge behörighet (körkort) att anställa personal. Motion 895 (Malmö arbetarkommun) yrkar att partiet verkar för att den som vill starta eget måste gå grundläggande utbildning i företagande för att få så kallat "företagskörkort". Motion 896 (Malmö arbetarkommun) föreslår att kongressen beslutar att arbeta för att en ny allmännyttig bolagsform införs i Sverige. Motion 897:1-3 (Malmö arbetarkommun) kräver att en obligatorisk samhällsekonomisk kalkyl införs vid nedskärningar inom statliga, landstingskommunala och kommunala verksamheter inklusive offentligägda bolag, att det privata näringslivet uppmanas att göra likaledes samt att motionen skickas till riksdagsgruppen och regeringen för verkställande.

Partistyrelsen instämmer i att okunskap kan vara en anledning till att diskriminering, brott mot lag eller avtal på arbetsmarknaden förekommer. En formell utbildning, ett så kallat körkort, tror vi dock inte löser problemen, inte minst mot bakgrund av att kontroll och sanktioner skulle vara mycket svåra att genomföra. Vi menar att det enskilt viktigaste är starka fackföreningar, något som borgar för att en seriös motpart finns vid situationer som beskrivs i motionerna. Därtill är partistyrelsen allmänt tveksam till åtgärder som gör det mer krångligt att starta företag.

I stället krävs insatser på flera fronter. Informationen till företagare måste ständigt förbättras. Nyligen omstrukturerades de statliga myndigheterna och företagen fick en egen myndighet (Nutek – Almi) som bland annat arbetar med detta. Ett stort program sjuösatts nu för att stärka informationsgivningen till invandrarföretag och kvinnor. Dessutom har Försäkringskassan, Skattemyndigheten, Arbetsmarknadsstyrelsen och Arbetskyddsstyrelsen en stor mängd information om olika aspekter av arbetsmarknaden. I höst skall de för företagen viktigaste myndigheterna även starta "Företagarguiden" - en Internetportal där besökarna finner samlad information och där man kan ställa frågor. Till detta kan läggas en rad ideella organisationers arbete, exempelvis Nyföretagarcentrum (Jobs and society) och IFS (Internationella företagarföreningen).

Partistyrelsen anser att det i dag saknas en bolagsform för så kallad non-profit-verksamhet. Det är det främsta skälet till att en utredning nu arbetar med att dels förenkla dagens olika företagsformer, dels föreslå nya företagsformer.

Självfallet instämmer partistyrelsen i att inga onödiga nedskärningar och nedläggningar skall ske så att sysselsättning och anställda drabbas. Konsekvensanalyser av olika slag är ett instrument för att försöka se vilka konsekvenser nedskärningar i ett företag har. Regering och riksdag, landsting och kommuner gör samhällsekonomiska bedömningar innan beslut fattas. Inom det privata näringslivet kan perspektiven vara snävare.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- 1 att bifalla motion 896,
- 2 att avslå motionerna 892, 893:2, 894:2 och 895,
- 3 att anse motionerna 893:1, 894:1 och 897 besvarade med hänvisning till partistyrelsens utlåtande.

Partistyrelsens utlåtande över motion 898:1-2 (statligt ägande)

I motion 898:1-2 (Örebro arbetarekommun) föreslås att en tydlig strategi tas fram för hur övergripande mål om likvärdig service, välfärd, demokrati, miljö etc ska uppfyllas med hjälp av statliga företag/ägande och lagstiftning, samt att en sådan strategi ska föregås av diskussion i partiorganisationen.

Statens innehav av affärsdrivande företag baseras huvudsakligen på uppbyggnaden av infrastruktur som den offentliga sektorn ombesörjde under 1900-talet. De flesta av statens företag har utvecklats ur dessa infrastrukturinvesteringar. Många företag finns ävenledes i statlig ägo genom att deras verksamheter är av särskilt intresse för staten att kontrollera – till exempel av socialpolitiska skäl – eller att understödja – av kulturpolitiska skäl.

Tillsammans med ny teknologi har avregleringarna ökat konkurrensen för flera av de statliga företagen. Detta ställer speciella krav på statens ägarpolitik.

Med tanke på att de statligt ägda företagen representerar så mycket som en fjärdedel av värdet inom svenskt näringsliv är det av stor vikt att förvaltningen av dem sköts på ett aktivt och professionellt sätt. Statens ägande motsvarar stora värden för skattebetalarna och har en tydlig inverkan på tillväxten i den svenska ekonomin.

Partistyrelsen anser att statens bolag ska vara värdeskapande och visa vinster, men minst lika viktig är den samhällsnytta som dessa bolag står för. Det är i första hand därför staten äger dessa bolag. Varje enskilt företag som staten äger har sin historia och bakgrund utifrån de uppgifter man fått att lösa och förvalta. Den stora utmaningen är att förena dessa samhälliga uppgifter med att utveckla verksamhet och generera lönsamhet. Partistyrelsen delar motionärens syn på behovet av en strategi om statligt ägande men vill inte binda sig för formerna hur en sådan strategi skall arbetas fram.

Partistyrelsen föreslår kongressen att besluta:

att bifalla motion 898:1-2

Partistyrelsens utlåtande över motionerna 876:3, 900:1-2, 901:1-3, 902:1-3, 903 och 904:1-3 (upphandlingslagstiftningen)

Motion 876:3 (Västernorrlands partidistrikt) yrkar att en översyn görs av konkurrens- och upphandlingslagstiftningen så att de inte utgör hinder för en effektiv regionalpolitik. Motion 900:1-2 (Östersunds arbetarekommun) föreslår att undantag till LOU ska vara möjligt under fem år om de egna anställda vill ta över en kommunal verksamhet samt att kommuner ska kunna lägga ut verksamhet på föreningar, kooperativ eller lokala företag i samverkan utan att offentlig upphandling behöver ske. Motion 901:1-3 (Östersunds arbetarekommun) vill ändra MBL och LOU (lagen om offentlig upphandling) så att den fackliga insynen och inflytandet ökar och att det görs klart i lagstiftning att konventioner som ILO och relevanta delar i EU och EES regler skall tillämpas och att det införs uppförandekoder i tillämpningsföreskrifter. Motion 902:1-3 (enskild, Malmö arbetarekommun) vill ändra MBL och LOU så att den fackliga insynen och inflytandet i upphandlingsprocessen ökar och att en utredning tillsätts för att undersöka om lagstiftningen över huvudtaget följs. Motion 903(Ludvika arbetarekommun) föreslår att upphandlingsreglerna förändras så att kommunerna vid anbudsgivning kan ställa krav att maten garanterat innehåller svenskt kött. Motion 904: 1-3 (Stockholms arbetarekommun) yrkar att det införs en lag som gör att krav på kollektivavtal kan ställas vid offentlig upphandling att MBL skall gälla för LOU samt att fackföreningar ska ha rätt att yttra sig över underlaget vid offentlig upphandling.

Partistyrelsens utgångspunkt är att en upphandling skall genomföras affärsmässigt. En anbudsgivare får uteslutas endast om företaget är försatt i konkurs, dömts för brott avseende yrkesutövningen, inte betalat skatt eller motsvarande. Enligt partistyrelsens uppfattning ska offentlig upphandling syfta till att skattemedel används så effektivt som möjligt. Offentliga upphandlingar ska också ta hänsyn till miljöfrågor och sociala frågor, vilket är möjligt bland annat genom amsterdamfördragets krav. Upphandlingskommitténs slutbetänkande går också i denna riktning. Partistyrelsen ser positivt på att anställda och föreningar kan ta över kommunal verksamhet, men de exakta villkoren tar vi inte ställning till. Vidare konstaterar vi att MBL gäller samt att det fackliga inflytandet ska vara stort.

För en socialdemokratisk konkurrenspolitik är det självklart att det är konsumenternas och de små företagens position som skall stärkas. Syftet är att ge konsumenterna i alla delar av landet ett större utbud av varor och tjänster till lägre priser. Partistyrelsen menar att på så sätt skapas de bästa förutsättningarna för ett högt resursutnyttjande och en långsiktig hög tillväxt. Därmed säkerställs den ekonomiska grunden för vårt välfärdsamhälle. Monopol och konkurrenssnedvridningar skall motverkas utom i de fall det finns politiska motiv bakom, till exempel inom alkoholpoli-

tiken och apotekens detaljhandelsmonopol. I vissa delar av Sverige är befolkningen inte tillräckligt stor eller tillräckligt koncentrerad för att skapa en tillräcklig efterfrågan på varor och tjänster. I sådana fall kan offentlig upphandling användas som ett medel för att skapa ett tillräckligt stort utbud av. Rikstrafiken har till exempel uppdrag att i upphandla trafik på vissa flyglinjer som annars skulle vara olönsamma att driva på kommersiella villkor.

Enligt lagen om offentlig upphandling är det i dag inte tillåtet att efterfråga lokalt eller regionalt producerade livsmedel. Samma regler gäller för hela EU. Grundtanken är att främja fri rörlighet och konkurrens inom och över nationsgränserna. När det gäller kravet på svenskt kött är det inom ramen för nuvarande lagstiftning möjligt att ställa sådana krav att motionens syfte till stora delar kan uppnås. Det är tillåtet för inköpare i den offentliga sektorn att ställa hårda krav på varornas egenskaper och kvalitet, till exempel färskhet och ekologiska produktionsmetoder. Det går också att kräva täta leveranser eller att ställa andra specifika krav på produkterna. Ett annat exempel är lokal samverkan mellan lokala producenter. Inom branschen pågår ett utvecklingsarbete som syftar till att utveckla den lokala och regionala livsmedelsförsörjningen och som därför ligger väl i linje med motionens syfte. Även inom EU diskuteras förändringar som innebär bättre möjligheter att åberopa miljöskäl vid upphandling.

Partistyrelsen anser att det är viktigt att kunna ställa krav på att man vid en entreprenad tillämpar de i branschen gällande avtalsvillkoren. Däremot vill partistyrelsen inte genom lag framtinga kollektivavtal om detta, då det vore ett ingrepp i den fria förhandlingsrätten.

Över hälften av EU:s medlemsländer har ratificerat ILO:s konvention nr 94, som innebär att man vid upphandling kan och bör ställa krav på att branschens sedvanliga avtalsvillkor tillämpas. EG-domstolen har hittills tolkat de nuvarande EG-direktiven så att ILO:s konventioner respekterats. EU-kommissionen har däremot i sina förslag till nya regler arbetat för en utveckling i en annan riktning. Det är därför viktigt att Sverige tydliggör sin position och ansluter sig till de EU-länder som har ratificerat ILO:s konvention nr 94.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- 1 att bifalla motion 901:2,
- 2 att anse motionerna 876:3, 900:1-2, 901:1,3, 902:1-3, 903, 904:2-3 besvarade med hänvisning till partistyrelsens utlåtande.
- 3 att avslå motion 904:1

Partistyrelsens utlåtande över motion 905 (landsbygdspolitik)

Motion 905 (Nora arbetarekommun) föreslår att partistyrelsen skall ges uppdrag att ta fram ett landsbygdspolitiskt program.

I motionen framhålls att det idag saknas politiska verktyg att komma åt tudelningen mellan tillväxt- och stagnationsområden i Sverige.

Tillväxten i Sverige är ojämnt fördelad. Det gäller den ekonomiska tillväxten men i än högre grad befolkningsutvecklingen eftersom stora delar av Sverige har idag problem med en minskande befolkning. En minskande befolkning innebär problem på många sätt. Framför allt blir det svårt att upprätthålla en tillräckligt hög servicenivå när befolkningsunderlaget minskar. Det gäller både inom offentlig service, där till exempel antalet skolor och vårdcentraler ofta måste reduceras när antalet elever och patienter minskar, och kommersiell service där livsmedelsbutiker och serviceföretag får svårt att överleva om kundunderlaget sviktar. När andelen äldre ökar samtidigt som antalet personer i förvärvsaktiv ålder minskar kommer det också att bli svårare att rekrytera arbetskraft, inte minst till vården och äldreomsorgen.

Det är i stort sett bara storstadsområdena och universitetsorterna som ökat i befolkning de senaste tio åren. Många residensstäder och andra regionala centra har de senaste åren haft en i huvudsak negativ befolkningsutveckling och förlorat mycket av sin kraft som regionala motorer. I än högre grad har de mindre tätorterna haft en befolkningsminskning. Befolkningen på den rena gles- och landsbygden har däremot varit ganska oförändrad de senaste åren. Skillnaderna är dock stora mellan olika delar av landet, och det är framför allt gles- och landsbygd i närheten av storstäderna som har ökat i befolkning.

Det är viktigt att det inte skapas en motsättning mellan stad och land. Det finns problem även i tillväxtorterna, för även om de ökar i befolkning finns det områden med hög arbetslöshet, låg sysselsättning och sociala problem. Befolkningsökningen i storstäderna sker inte på bekostnad av landsbygden utan beror i huvudsak på högre födelsetal och invandring från andra länder.

Stora och mindre städer och landsbygden är beroende av varandra. En socialdemokratisk politik för regional utveckling och tillväxt vill genom att trygga välfärden ge alla regioner tillräckliga förutsättningar så att man på lokal och regional nivå kan ta tillvara de möjligheter som finns att utvecklas och växa. Inte minst för landsbygden är det viktigt att mångfald och entreprenörskap uppmuntras och att utvecklingspolitiken anpassas efter de regionala förutsättningarna.

En kärna i den socialdemokratiska politiken måste vara att det skall finnas likvärdiga förutsättningar att leva, arbeta och driva företag i hela landet. Det innebär att politiken för en regional utveckling måste omfatta alla regioner och bygga på en kunskap om och förståelse för olika regioners särskilda behov.

Partistyrelsen har tillsatt en regionalpolitisk arbetsgrupp som har i uppdrag just att diskutera hur olika delar i regionalpolitiken skall samverka och föreslå åtgärder som motverkar skillnader mellan områden. Den regionalpolitiska arbetsgruppen presenterade en rapport våren 2001 men kommer att fortsätta arbeta med regionalpolitiska frågor även efter partikongressen. Partistyrelsen anser inte att vore ändamålsenligt att därutöver ta fram ett särskilt program för landsbygdens utveckling. Nämnas kan att partistyrelsen under 1994 tog fram ett landsbygdspolitiskt program.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att anse motion 905 besvarad med hänvisning till partistyrelsens utlåtande.

Från jord till bord

Partistyrelsens utlåtande över motion 906 och 907 (livsmedelspolitiskt program)

De likalydande motionerna 906 (Nyköpings arbetarekommun) och 907 (Katrineholms arbetarekommun) föreslår att ett livsmedelspolitiskt program bör tas fram av partiet.

Konsumenterna i Sverige har sannolikt aldrig tidigare haft tillgång till så säker mat av så hög kvalitet. Trots det känner många medborgare en oro för att den mat de äter inte skall vara säker. "Galna ko-sjukan" (BSE), dioxinskandalen och dåliga förhållanden vid uppfödning, transport och slakt av djur har starkt bidragit till denna oro. Socialdemokratisk politik har hela tiden varit att ta ett helhetsgrepp om livsmedelsfrågan. Varje länk i livsmedelskedjan är viktig för att konsumenten i slutändan skall kunna få mat som är säker och som hon eller han inte blir sjuk av.

Socialdemokraterna har i många år arbetat för säkra och sunda livsmedel och under lång tid samlat kunskaper i frågan. Eftersom EU har stort inflytande på jordbruks- och livsmedelsområdet bör utarbetandet av ett program lämpligen ske genom internationellt samarbete. ESP, det europeiska socialdemokratiska partiet, har inlett ett sådant arbete och i detta deltar givetvis också det svenska partiet.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

1 att avslå motionerna 906 och 907.

Partistyrelsens utlåtande över motion 908:1-2 (odling av genmanipulerade grödor)

Motion 908:1-2 (Hedemora arbetarekommun) vill att Sverige säger nej till odling av genmanipulerade grödor och att livsmedel som innehåller GMO ska ha en tydligare märkning.

Utvecklingen när det gäller GMO (genmodifierade organismer) går väldigt snabbt. Samtidigt är frågeställningarna komplexa och svåröverblickbara. Inom EU pågår för närvarande en översyn av regelverket när det gäller spårbarhet och märkning. Den svenska regeringens linje är tydliga krav på märkning och en ökad öppenhet för allmänheten i beslutsprocessen.

Som motionären påpekar kan det finnas risker vid användning av genetik. Det kan emellertid också finnas fördelar. Det bör betonas att odling av genförädlade grödor endast får göras efter riskbedömning och godkännande enligt särskilda direktiv. Det är också viktigt att öka kunskapen genom den forskning och de fältförsök som bedrivs. Sverige tillämpar försiktighetsprincipen.

Av dessa skäl är det vanskligt att kategoriskt säga nej till odling av genmanipulerade grödor, vilket motionären kräver i den första att-satsen. Partistyrelsen ställer sig bakom det krav på tydlig märkning som framförs i den andra att-satsen.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- 1 att bifalla motion 908:2
- 2 att avslå motion 908:1

Partistyrelsens utlåtande över motionerna 909:1-2 och 910 (införande av Livsmedelsdepartement):

Motionerna 909:1 (Skara arbetarekommun) och 910 (Falkenbergs arbetarekommun) föreslår att ett livsmedelsdepartement bildas med övergripande ansvar för hela livsmedelskedjan. Motion 909:2 (Skara arbetarekommun) vill att ett branschråd bildas för att belysa framtidsfrågor från så många håll som möjligt.

Det övergripande ansvar som efterlyses i motionerna återspeglas tydligt i dagens socialdemokratiska jordbruks- och livsmedelspolitik. Det innebär att perspektivet successivt har förskjutits så att politiken numera omfattar hela livsmedelskedjan. Jordbrukspolitik innebär inte bara stöd till bönder, utan i dag diskuterar vi andra värden som förknippas med matproduktion. Det handlar om matens kvalitet och säkerhet, djurens hälsa, landsbygdens miljö- och kulturvärden, godtagbara uppfödningssystemer och en högre grad av marknadsanpassning av jordbruksproduktionen. Denna politiska inriktning förutsätter att vi har starka konsumentorganisationer och att livsmedelsproducenterna ges goda förutsätt-

ningar att följa de krav som ställs på miljötänkande, djuromsorg och säkra livsmedel.

Denna inriktning återspeglas i sin tur i det nuvarande Jordbruksdepartementets organisation och budgetfördelning. Budgetmässigt är livsmedelspolitiken ett eget sakområde. Det finns också en särskild livsmedelsenhet, liksom det finns en separat miljö- och landsbygdsenhet och andra enheter som arbetar med jordbruks- och livsmedelspolitikens framtida inriktning utifrån skilda aspekter.

Partistyrelsen anser att det är kongressens uppgift att lägga fast huvudragen i jordbruks- och livsmedelspolitiken. Hur verksamheten sedan ska organiseras i form av branschråd eller annat kan alltid diskuteras och departementsstrukturen är i första hand en uppgift för regeringsbildaren.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

- 1 att anse motionerna 909:1-2 och 910 besvarade med hänvisning till partistyrelsens utlåtande.

Partistyrelsens utlåtande över motion 911:1-5 (djurskydd mm)

Motion 911:1-5 (Norrtälje arbetarekommun) föreslår att en djurskyddsmyndighet inrättas och att pälsdjursuppfödningen successivt avvecklas. Motionären föreslår också att satsningar görs för att ta fram alternativ till djurförsök och att möjligheten ses över att stoppa import av djurprodukter som producerats under sämre villkor än dem vi ställer nationellt samt att köttproduktionen anpassas för att ge djuren ge djuren bättre levnadsförhållanden.

All användning av djur innebär svåra etiska ställningstagande. Hänsyn till djuren och skydd mot onödigt lidande måste vara en utgångspunkt vid all hantering av djur. Partistyrelsen anser att djurskyddet måste vara organiserat så att inte kortsiktiga ekonomiska vinster får gå före hänsynen till djuren och att stora vinster för djurens välfärd kan göras genom att samla djurskyddet till en myndighet. Ansvaret för djurskyddet har delats mellan flera myndigheter, i första hand Statens jordbruksverk och Centrala försöksdjursnämnden, men också Naturvårdsverket, länsstyrelserna och kommunerna. I 2001 års ekonomiska vårproposition avsätts 53 miljoner kronor åren 2002-2004 för en ny djurskyddsmyndighet. För närvarande pågår även en remissbehandling av förslag till djurskyddsmyndighet.

Partistyrelsen anser att samhället bör ta ställning till för vilka ändamål det är rimligt att använda djur. Utvecklingen har gett oss nya möjligheter att tillgodose mänskliga behov utan att göra det på djurens bekostnad. Forskningen är dock alltjämt beroende av att i vissa lägen använda försöksdjur. Partistyrelsen anser dock att målsättningen bör vara att så få djur som möjligt används i djurförsök och att varje djur utsätts för mins-

ta möjliga påverkan eller lidande. Försöksdjur får inte användas om det finns möjlighet att få samma kunskap genom andra metoder. Enligt partistyrelsens mening är forskning för att få fram alternativa metoder till djurförsök mycket viktig. Den socialdemokratiska regeringen har för de kommande tre budgetåren anvisat betydligt ökade satsningar för utveckling av alternativa metoder.

Många bestämmelser som rör lantbrukets djur beslutas gemensamt inom EU. Inom EU finns ett regelverk som ger alla lantbrukets djur ett generellt och grundläggande skydd. De olika medlemsländerna är fria att ha strängare regler om de önskar, något som Sverige i de flesta fall tillämpar. Inom EU råder en fri inre marknad. Det är inte möjligt att begränsa handel inom EU med hänvisning till djurskyddskrav så länge de exporterande länderna följer gällande EG-regelverk.

Partistyrelsen delar uppfattningen att det är viktigt att arbeta globalt för att åstadkomma ett förstärkt djurskydd och anser att detta är en angelägen fråga för Sverige att driva i internationella sammanhang. Partistyrelsen anser även att det är viktigt med minimiregler för djurskydd som kan godtas som internationellt accepterad standard av världshandelsorganisationen WTO. Sverige bör därför fortsätta verka inom EU och i internationella fora för ett starkt grundläggande skydd för djuren. Partistyrelsen menar att detta är en mer framkomlig väg för ett globalt stärkt djurskydd än att sätta upp handelshinder gentemot andra länder.

Den svenska djurskyddslagen kräver att djur ska skyddas från onödigt lidande och sjukdomar. För de livsmedelsproducerande djuren gäller dessutom att de ska hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att det främjar deras hälsa och ger dem möjlighet att bete sig naturligt. Att kunna bete sig naturligt är grundläggande för alla djurs välbefinnande. Inte minst galna ko-sjukan har bidragit till insikten att vi inte kan använda oss av naturstridiga former för produktion, djurhållning och utfodring. Med forskningens hjälp kan krav ställas på att de utrymmen där djuren vistas ger dem möjlighet att utöva sina naturliga beteenden. Partistyrelsen anser att det är viktigt att ansträngningar hela tiden görs för att fördjupa kunskaperna om djurens behov och att deras livsmiljöer fortlöpande förbättras utifrån dessa nya kunskaper.

Partistyrelsen anser att de svenska djurskyddsbestämmelserna är mycket bra men att de kontinuerligt bör ses över i syfte att förstärkas och förbättras. Partistyrelsen konstaterar dock att kraven på att köttproduktionen anpassas till djurens naturliga behov redan är tillgodosedda av gällande lagstiftning.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- 1 att bifalla motion 911:1-2,
- 2 att avslå motion 911:4,
- 3 att anse motion 911:3, 5 besvarad med hänvisning till utlåtandet.

Partistyrelsens utlåtande över motion 912:1-2 (djurtransporter)

Motion 912:1-2 (Lomma arbetarekommun) föreslår att transporter av djur endast får utföras av personer med utbildning och certifikat samt att partiet ska verka för att samma regler ska gälla inom hela EU.

EG:s direktiv 91/628 om skydd av djur vid transport kräver att varje transportör är registrerad hos den behöriga myndigheten i respektive medlemsstat. I Sveriges fall är det Statens Jordbruksverk som registrerar transportörer. Vidare framgår av direktivet att transport av levande djur endast skall anförtros sådan personal som innehar nödvändiga färdigheter och yrkeskunnande, som kan ge djuren nödvändig vård under transporten samt har utbildning eller praktisk erfarenhet i att kunna hantera och transportera djur.

Partistyrelsen ser mycket allvarligt på de brister i djurtransporter som alltför ofta rapporteras från hela Europa. Det är i första hand viktigt att existerande regelverk följs. Partistyrelsen anser dock att förbättringar av EG:s regelverk också är nödvändiga. Statens jordbruksverk har i en rapport till regeringen bland annat föreslagit att transportörer och transportfordon ska kvalitetssäkras. Jordbruksverkets rapport utgör ett viktigt underlag för den socialdemokratiska regeringens arbete med att förbättra djurskyddet under transporter i EU.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- 1 att anse motion 912:1-2 besvarad med hänvisning till utlåtandet.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna 913:1-3, 914:1 och 911:6 (djuretik)

Motion 913:1-3 (Ljusdals arbetarekommun) yrkar att partistyrelsen tillsätter en arbetsgrupp som ska skriva förslag till djuretiskt program, att programförslaget remitteras ut i partiorganisationen för att väcka debatt och diskussion samt att programmet därefter antas av partistyrelsen. Motion 914:1 (Borlänge arbetarekommun) föreslår partiet verkar för så kallade etiska regler för djurhållningen i de samhällskontrollerade verksamheterna såväl inom nationalstaten som i EU-parlamentet. Motion 911:6 (Norrälje arbetarekommun) föreslår att en arbetsgrupp tillsätts som ska ta fram ett förslag till deklaration för djurens rättigheter.

Partistyrelsen instämmer i motionernas analys av att etiska och moraliska frågor kring djur engagerar fler och fler människor. Det är viktigt att dessa frågor diskuteras och analyseras på djupet. Socialdemokraterna har under många år drivit frågan om djurens skydd och välmående vilket lett till det goda resultatet att Sverige idag har världens strängaste djurskyddslag. Regeringen har under våren tagit fram skriften "Lyckliga djur – etiska och moraliska perspektiv på djurhållning". Denna innehåller såväl ett djuretiskt ställningstagande som ett handlingsprogram för hur djurens välbefinnande skall kunna stärkas.

Etiska förhållningssätt till djur måste omsättas i praktisk handling. Partistyrelsen anser att ett förbättrat djurskydd bör uppnås genom legalt bindande krav på god djurhållning och djurhantering. Det vore avsevärt svårare för samhället att övervaka att etiska regler efterlevs. Partistyrelsen bedömer därför att etiska regler inte vore en framkomlig väg för att uppnå ett förstärkt djurskydd.

Den svenska djurskyddslagen är radikal i sin syn på djur eftersom den ger djuren ett egenvärde utöver deras värde för oss människor. Lagen erbjuder djuren skydd som individer. Djuren ska skyddas från onödigt lidande och sjukdom. Djuren har sålunda redan i dag legala rättigheter. Partistyrelsen anser att det mest avgörande för att komma till rätta med vanvård och misskötsel av djur är att människan tar ett moraliskt ansvar för djurens bästa. Människans egenintresse måste ge efter för hänsynen till andra levande varelsers behov. Detta ansvar måste omsättas i politik, lagar och handling. Partistyrelsen anser inte att en deklaration om djurens rättigheter skulle leda till omedelbara förbättringar av djurskyddet och att detta sålunda inte är en nödvändig åtgärd för att förstärka djurskyddet.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- 1 att avslå motionerna 914:1 och 911:6,
- 2 att anse motion 913:1-3 besvarad med hänvisning till partistyrelsens utlåtande.

Partistyrelsens utlåtande över motion 915:1-2 (kamphundar)

Motion 915 (Lerums arbetarekommun) föreslår en skärpning av lagen om tillsyn av hundar samt att pitbulls och så kallade kamphundar förbjuds i Sverige.

I Sverige finns omkring 800 000 hundar. Självfallet sköts de allra flesta av dessa av ansvarsfulla ägare och utgör inget som helst problem för samhället. Hundar som attackerar både människor och djur är dock ett växande problem. Partistyrelsen anser att det är viktigt att människor skall kunna känna sig trygga i sina bostadsområden eller på andra ställen utomhus och inte behöva befara att angripas av farliga eller aggressiva hundar. Samhället bör agera kraftfullt för att förhindra att så kallade kamphundar eller andra aggressiva hundar angriper människor eller andra djur. Detta förutsätter dock ett skärpt hundägaransvar. Partistyrelsen anser att den nuvarande Lagen om tillsyn över hundar och katter (1943:459) är föråldrad och behöver uppdateras och skärpas.

I Sverige finns redan i dag bestämmelser om aggressiva hundar. Problemet med farliga hundar begränsar sig inte till vissa enskilda hundraser. Hundar av många raser kan bli farliga om ägarna inte har tillräckliga kunskaper om hur de bör skötas och fostras. Partistyrelsen anser att

aggressiva och farliga hundar är ett allvarligt problem men att ett förbud av vissa hundraser inte är en framkomlig väg att åtgärda detta problem. Nyligen har det också införts en lag om märkning av hundar. Den innebär att varje hundägare är skyldig att märka sin hund. På så sätt har polisen bättre möjligheter att identifiera hund och hundägare samt att polisen har möjlighet att omhänderta hund som inte är märkt. Partistyrelsen konstaterar att detta är ett kraftfullt verktyg i kampen mot aggressiva hundar.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- 1 att bifalla motion 915:1,
- 2 att avslå motion 915:2.

Partistyrelsens utlåtande över motion 916:1-2 (hönsuppfödning)

Motion 916:1-2 (Lerums arbetarekommun) föreslår att ett förbud av hållande av burhöns införs inom 18 månader samt att lagstiftningen inriktas på att ge hönsen en naturlig livsbetingelse.

Partistyrelsens uppfattning är att Sverige skall ha en sträng djurskyddslagstiftning. Redan i dag anger djurskyddslagen att livsmedelsproducerande djur ska hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att det främjar deras hälsa och ger dem möjlighet att bete sig naturligt. Partistyrelsen konstaterar att traditionella burhållningssystem för höns varit förbjudna sedan år 1999. När det gäller höns finns fastlagda funktionskrav som utgår från hönsens behov. Kraven är baserade på vetenskapliga rön och innebär att höns bara får inhysas på ett sådant sätt att de har tillgång till rede, sittpinne och sandbad. Detta innebär att de traditionella burarna är förbjudna i Sverige och kommer att försvinna. Fortfarande finns dock, under en övergångsperiod, gamla burar i bruk eftersom tillverkning av nya system inte stått i proportion mot efterfrågan av de nya. De gamla burarna får dock endast användas med dispens från Jordbruksverket. De sista dispensererna kommer att löpa ut inom en tvåårsperiod. Därefter kommer några nya dispenser inte att beviljas. Partistyrelsen anser dock att det är viktigt att de gamla system snarast byts ut.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- 1 att anse motion 916:1-2 besvarad med hänvisning till utlåtandet.

Partistyrelsens utlåtande över motion 917 (avmaskning av sällskapsdjur)

Motion 917 (Marks arbetarekommun) föreslår att Sverige även i fortsättningen bör ha obligatorisk avmaskning av sällskapsdjur som tas in i landet samt att det förslag från EU-kommissionen som syftar till att

underlätta resa med sällskapsdjur bör stoppas.

EU-kommissionen presenterade i september 2000 ett förslag till förordning om gemensamma djurhälsovillkor vid icke-kommersiell förflyttning av sällskapsdjur. Syftet med förslaget är att underlätta för människor att resa med sällskapsdjur till EU samt inom EU. Förordningen ska enligt kommissionens förslag träda i kraft den 1 januari 2002. De av kommissionen föreslagna djurhälsovillkoren avseende hundar och katter syftar enbart till att förhindra spridning av rabies. Därtill anges i förslaget att enskilda medlemsstater som önskar tillämpa djurhälsovillkor utöver de som nämns i förordningen kan ansöka hos kommissionen om tilläggsgarantier. Av förslaget framgår sålunda att länder som är fria från rävens dvärgbandsmask får ansöka om tilläggsgarantier hos Kommissionen för att kräva avmaskning. Beslut om den nya förordningen tas av rådet och Europaparlamentet gemensamt. Diskussioner i en arbetsgrupp under rådet påbörjades under Sveriges ordförandeskap.

Partistyrelsen anser det angeläget att de risker som är förknippade med rävens dvärgbandsmask beaktas vid hanteringen av förslaget. Om denna parasit kommer in i landet kan konsekvenserna bli mycket allvarliga. Partistyrelsen anser därför att länder som i dag tillämpar krav på avmaskning av hundar och katter bör få upprätthålla detta krav. Regeringen verkar redan för att så skall förbli fallet.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- 1 att anse motion 917 besvarad med hänvisning till partistyrelsens utlåtande.

Partistyrelsens utlåtande över motion 918 (fria fisket med handredskap):

Motion 918 (Köpings arbetarekommun) yrkar att det fria fisket med handredskap bevaras enligt dagens konstruktion.

Det finns för närvarande inga förslag om förändringar som rör det fria fisket med handredskap. Däremot har regeringen tillsatt en särskild utredare som ska se över konsekvenserna av det fria handredskapsfisket. Utredningen ska redovisas senast den 1 oktober 2001. Partistyrelsen vill framhålla att det är viktigt att slå vakt om rätten till fritt fiske.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

- att anse motion 918 besvarad med hänvisning till partistyrelsens utlåtande.

Partistyrelsens utlåtande över motion 919:1-4 (rätt att försvara husdjur vid rovdjursangrepp)

Motion 919:1-4 (Hedemora arbetarkommun) föreslår att socialdemokraterna verkar för en mer sund syn på frågan om rätten att försvara sina husdjur, att partiet verkar för en mera realistisk syn på de jaktliga frågorna och är med och aktivt stödjer en ändring av de lagar och bestämmelser som gör det brottsligt för en jägare att försvara sin hund vid angrepp av rovdjur, att lagen formuleras på ett sådant sätt att det tydligt framgår att det finns en möjlighet att skjuta rovdjuret vid ett angrepp samt att lagen som den är i dag ogiltigförklaras, eftersom det nu i praktiken är omöjligt att skjuta vid ett rovdjursangrepp, utan att hund eller annat husdjur först har dödats eller skadats svårt.

Partistyrelsen är medveten om att våra vilda djur (björn, varg, järv och lo) ibland angriper våra tamdjur. Framför allt är detta ett problem för renägare, men även för fårägare och mera sällan för hundägare. Enligt uppgift från Viltskadecentrum dödades 12 hundar av varg i Sverige 1999. Lo angriper mera sällan än varg hundar varför antalet lodjursdödade hundar kan antas vara lägre.

Den grundläggande inställningen hos de flesta människor är att rovdjuren har en självklar plats i den svenska naturen. Denna inställning omfattas av såväl landsbygdsbor som stadsbor. Regeringen har i sina övergripande mål för rovdjurspolitiken angett att Sverige ska ta ansvar för att arterna björn, varg, lo, järv och kungsörn ska finnas i ett så stort antal att de långsiktigt kan finnas kvar i den svenska faunan. Partistyrelsen delar den uppfattningen. I konsekvens med detta måste jakt på rovdjur begränsas till dess att stammens fortlevnad är skyddad. Där är vi inte ännu för någon av rovdjursarterna.

En statlig utredning, Rovdjursutredningen, visar att jaktbrott som innebär dödande av rovdjur, till exempel lo, förekommer i stor omfattning. Sådan olaglig jakt försvårar självklart för Sverige att uppnå målet om livskraftiga rovdjursstammar. Rätt att skjuta rovdjur som anfaller tamdjur, så kallad skydds jakt, kan i vissa ytterst begränsade fall vara motiverat. Riksdagen beslutade under våren i år att det är tillåtet att döda lodjur om lodjuret tidigare har anfallit hund och kan förmodas anfalla igen. Partistyrelsen anser att detta är en rimlig avvägning mellan hundägarens önskan att skydda sin hund och statens ansvar för att bevara livskraftiga rovdjursstammar.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- 1 att avslå motion 919:1-4.

Partistyrelsens utlåtande över motion 920:1-2 och 921:1-3 (skogspolitik)

Motion 920:1-2 (Ulricehamns arbetarekommun) yrkar att partistyrelsen ska verka för att en ordentlig översyn görs av skogspolitikens medel och skogsbrukets sektorsansvar samt att ett nationellt skogsprogram utarbetas. Motion 921:1-3 (Skellefteå arbetarekommun) yrkar att skogsvårdslagen ska kompletteras och förstärka nuvarande lag med bland annat tvingande föreskrifter om återbeskogning och röjning, att ett nationellt handlingsprogram för skogsnäringens utveckling utarbetas och att ett avgifts- och bidragssystem skyndsamt utreds.

Grunderna för den nuvarande skogspolitikens beslutades våren 1993 med en stor enighet om de båda målen; att ett produktionsmål och ett miljömål för en biologisk mångfald och en hållbar utveckling skall väga lika tungt. De nya reglerna innebar också en större frihet för skogsägarna att själva ansvara för skogsskötseln. De nya reglernas efterlevnad har utvärderats av Skogsstyrelsen och utvärderingen påvisar brister i återväxtåtgärderna som motionärerna hänvisar till.

Partistyrelsen anser att situationen inte är tillfredställande. Att återplantera och sköta sin skog är en grundläggande princip i vår skogspolitik och mycket viktig för att skogsnäringen skall få sin "råvara" och för sysselsättningen i glesbygden. Enligt gällande lagstiftning skall en tillfredställande återväxt skapas efter avverkning oavsett valet av metod. För att komma tillrätta med detta så skärpte den socialdemokratiska regeringen 1998 skogsvårdslagen och gav skogsvårdsstyrelserna särskilda pengar för rådgivning. Skogsvårdsstyrelserna fick också i uppdrag att bedriva sin tillsyn mera effektivt och enhetligt över landet.

Partistyrelsen delar mycket av den syn som uttrycks i motionerna men anser att resultatet av den utvärdering av skogspolitikens som nu pågår bör avvaktas innan beslut om eventuella åtgärder och metoder tas.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- 1 att anse motionerna 920:1-2 och 921:1-3 besvarade med hänvisning till partistyrelsens utlåtande.